

Lielā uzvara Ženēvā – pirms astoņdesmit gadiem

1935. gada 4. maijā Ženēvas izstāžu paviljonā Palais d'Expositions 4000 skatītāju klātbūtnē notika Eiropas pirmā basketbola čempionāta finālspele, kurā Latvijas valstsvienība ar 24:18 (16:8) pārspēja Spānijas vienību. Tā radās leģenda par "Sapņu komandu", kas izstāstīta gan filmā, gan daudzās publikācijās presē. Latvijas basketbola vēsturisko panākumu un tā kaldinātājus atgādina arī fragments no Gunta Keisela grāmatas "Latvijas basketbola valstsvienības: 90 spēles 90 gados", kas vēsta par latviešu gatavošanos un cīņām saulainajā Ženēvā. Toreiz, pirms 80 gadiem...

Eiropas basketbols bija izaudzis no īsajām bikšēlēm un posās lieliem notikumiem. 1932. gada 18. jūnijā septiņu Eiropas valstu (Čehoslovākijas, Grieķijas, Itālijas, Latvijas, Portugāles, Rumānijas, Šveices) un Argentīnas pārstāvji Ženēvā parakstīja Starptautiskās basketbola federācijas dibināšanas protokolu un līdzās citiem bija arī LBS pārstāvja Jāzepa Šadeiko autogrāfs. Jaunā organizācija un tās vadība ķērās pie lietas, sākot organizēt pirmo oficiālo turnīru – Eiropas čempionātu.

Rikotāji šveicieši kā pirmo termiņu noteica 1934. gada rudenī un augustā Latvijas valstsvienības kandidāti pulcējās uz pirmajiem treniņiem. Kad pienāca ziņa, ka tehnisku iemeslu dēļ turnīrs tiek pārcelts uz 1935. gada maiju, sagatavošanās darbi turpinājās. Tos uzraudzīja īpaša rīcības komiteja – "US" un LBS vadītājs Roberts Plūme, Jāzeps Šadeiko un 30 gadus vecais ASK treneris Valdemārs Baumanis. Koptreniņos tika iesaistīti 22 spēlētāji. Latvijas meistarsacīkstes, kas parasti tika spēlētas līdz martam, 1935. gadā beidzās 12. janvārī, lai labākie spēlētāji varētu mērķtiecīgi gatavoties lielajam notikumam...

Labas sportiskās perspektīvas, cītīgs darbs treniņos un lielas neskaidrības par to, kā sagādāt ceļojumam nepieciešamos līdzekļus – tāda bija valstsvienības ikdiena, gatavojoties pirmajam Eiropas čempionātam. Maks tolaik bija Basketbola savienības priekšsēža un vienlaikus "Universitātes sporta" vadītāja Roberta Plūmes pārzinā, kurš izšķirošajā brīdī neka vējās šo trumpi izmantot: "Baumaņa kungs, sastāvā jābūt vismaz pieciem "Universitātes sports" spēlētājiem!" Valstsvienības galvenais sastādītājs palū-

Latvijas basketbola izlase svētdien, 3. septembrī, Džakartā paveica šķietami neticamo un iekļuva Pasaules kausa ceturtdaļfinālā, izšķirošajā mačā ar 104:84 (22:20, 23:22, 36:21, 21:23) pārliecinoši pieveicot Brazīliju

dzis stundu pārdomām un, pastaigādamies pa Valdemāra(!) ielu, nonācis pie konstruktīva plāna – Rūdolfam Jurciņam, Eduardam Andersonam un Džemam Raudziņam vieta komandā pienācās spēlētprasmes dēļ, bet vēl divus studentus varētu paņemt līdz tālākā rezervē... Darījums apstiprināts!

Ar sagādāto naudu – Ls 800 braucienam atvēlēja Latvijas Sporta organizāciju apvienība, vēl Ls 1200 izdevās dabūt no Ministru kabineta īpašajiem līdzekļiem – pietika tikai vilciena biļetēm trešās klases vagonā 12 cilvēkiem. (...) Delegāciju pavadīt Rīgas stacijā bija ieradusies divi žurnālisti. 36 stundas ilgā brauciena laikā lielākās neērtības sagādāja cietie soli, bet asākās emocijas – pārskatīšanās

Berlīnes stacijā, kuras dēļ vīri gandrīz iekāpuši vilcienā uz Ķelni. (...)

Divas dienas vēlāk varoņi ar Berlīnes ātrvilcienu atgriezās Rīgā un šoreiz stacija bija pilna sagaidītājiem. "Sajūsminātais pūlis pacēla basketbolistus uz rokām un nesa līdz izejai. Pāri visiem viskrasāk izdalījās komandas kapteiņa Rūdolfa Jurciņa stāvs, kas, laimē un patikā starodams, augstu virs galvas turēja izcīnīto Eiropas meistara kausu. Tālāk ceļš veda uz Švarca restorānu, kur notika uzvarētāju oficiālā godināšana" tā svinīgo brīdi grāmatā "Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes" aprakstījuši Vilis Čika un Arnolds Šmits.

Pie augstu paceltā karoga basketbolistiem draugu bija daudz.

Pats galvenais suminātājs bija Ministru prezidenta vietnieks Marģers Skujenieks un, izmantojot augstā viesu klātbūtni, Valdemārs Baumanis steidza risināt stratēģiskas problēmas: "Jo sevišķi mēs izjūtam, cik ļoti mums Latvija trūkst labas vingrotavas un līdz ar to pareizas iepriekšsagatavošanās..."

Teiktais tika sadzirdēts un divus gadus vēlāk, tieši pirms Eiropas otrajām meistarsacīkstēm, Latvijas basketbols Rīgā tika pie moderna Sporta nama. Tas beidzot varēja uzņemt visus spēlēt gribētājus, kuru pēc vēsturiskās uzvaras Ženēvā kļuva aizvien vairāk."

Vai vēsture atkārtosies?

(Turpinājums 12. lpp.)

Mūsējie pasaulē
2. lpp

Kam Latvija
būs jāpamet?
3. lpp

J. Lorencs un
S. Benfelde par
jaunās valdības
aprisēm
5. lpp

Latvijā
Dzejas dienas
6. lpp

Kanadas latvieša
Roberta Kalniņa
zvaigžņu stunda
8. lpp

Viļa Vītola
viedokļi
10. lpp

BL sports
12. lpp

MŪSĒJIE PASAULĒ

MĀRIS BINDERS

ANDRIS NELSONS

Francija

8. septembris Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*, *Philharmonie de Paris*

Vācija

3. septembris Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*, *Kölner Philharmonie*, Köln

4. septembris Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*, *Konzerthaus Dortmund*

5. septembris Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*, *Philharmonie Berlin*

6., 7. septembris Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*, *Elbphilharmonie*, Hamburg

14., 15., 16., 21., 22. septembris, 26., 27. oktobris Andris Nelsons un *Gewandhausorchester*, *Gewandhaus zu Leipzig*

Slovēnija

1. septembris, Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*, *Cankarjev Dom*, Ljubljana

ANDRIS POGA

Dānija

7., 8. septembris Andris Poga un *Aarhus Symfoniorkester*, *Musikhuset*, Aarhus

28., 29. septembris Andris Poga un *Odense Symfoniorkester*, *Koncerthus*, Odense

Norvēģija

1. septembris, 5., 19. oktobris Andris Poga un *Stavanger Symfoniorkester*, *Konserthus*, Stavanger

JĀNIS LIEPIŅŠ

Vācija

17., 19., 26., 28. septembris, 24., 26., 28., 29. oktobris Jānis Liepiņš diriģē Volfganga Amadeja Mocarta operu "Cosi fan tutte", *Nationaltheater Mannheim*

KRISTA AUDERE

Nīderlande

16. septembris Krista Audere un *Magyar Rádió Énekkara*, *ELTE Állam*, Budapest

Ungārija

28. septembris Krista Audere un *Kamerkoor Venus*, *Pieterskerk*, Utrecht

EGILS SILIŅŠ

Vācija

3. septembris Egils Siliņš, Elīna Garanča un *Philharmonisches Staatsorchester Hamburg* Kamila Sensāna operas "Samsons un Dalila" koncertuzvedumā, *Elbphilharmonie*, Hamburg

31. oktobris Egils Siliņš Četru pretspēlētāju lomā Žaka Ofenbaha operā "Hofmaņa stāsti", *Semperoper Dresden*

Ķīna

17., 19. septembris Egils Siliņš Frīdriha fon Telramunda lomā Riharda Vāgnera operā "Loengrīns", *Shanghai Opera House*

ELĪNA GARANČA

Spānija

9. septembris Elīna Garanča *Teatro Romano de Mérida*, Badajoz

Vācija

3. septembris Elīna Garanča Dalilas lomā Kamila Sensāna operas "Samsons un Dalila" koncertuzvedumā, *Elbphilharmonie*, Hamburg

3., 6., 9., 12., 15. oktobris, Elīna Garanča Amnerisas lomā Džuzepes Verdi operā "Aīda", *Staatsoper Unter den Linden*, Berlin

KRISTĪNE OPOLAIS

Ungārija

17. septembris Kristīne Opola, solokonzerts, pianiste Agnese Egliņa, *Magyar Állami Operaház*, Budapest

MARINA REBEKA

Vācija

3. septembris Marina Rebeka, solokonzerts (izpilda t.sk. latviešu tautasdziesmas), *Kirche Ahlbeck*

3., 6., 9., 12., 15. oktobris Marina Rebeka Aīdas lomā Džuzepes Verdi operā "Aīda" (Amnerisas lomā Elīna Garanča), *Staatsoper Unter den Linden*, Berlin

PĒTERIS VASKS

Beļģija

21. septembris Pēteris Vasks, "Vox Amoris", atskaņo BRYGGEN String, *Abdij van Averbode*, *Scherpenheuvel-Zichem*

Dienvīdkoreja

6. oktobris Pēteris Vasks, "Prayer", "The Fruit os Silence", *Cultural & Art Center*, Gwangju

Vācija

24. septembris Pēteris Vasks, "The Fruit os Silence", atskaņo *Schöneck-Ensemble*, *St. Clemens*, Mayen

ĒRIKS EŠENVALDS

Apvienotā Karaliste

7. oktobris Ēriks Ešenvalds, "Stars", izpilda *Vox Coelestis*, *Edinburgh Cathedral*, *Edinburgh ASV*

5. oktobris, Ēriks Ešenvalds, "Stars", izpilda *Kansas City Chorale*, *Nelson-Atkins Museum of Art*, *Kansas City, MO*

Austrālija

9. septembris Ēriks Ešenvalds, "In Paradisum", *Perth Cultural Centre*

13. septembris Ēriks Ešenvalds, "In Paradisum", *Australian*

Digital Concert Hall, *Northbridge*

14. septembris Ēriks Ešenvalds, "Stars", izpilda *Brisbane Chamber Choir*, *The University of Queensland*, *St Lucia*

8. oktobris Ēriks Ešenvalds, "Only in Sleep", *The Adelaide Chamber Choir Festival Finale*, *St Peter's Cathedral*, *Adelaide*

Austrija

5. oktobris Ēriks Ešenvalds, "O Salutaris Hostia", "Only in Sleep", "Stars", izpilda *Jeonju Civic Chorale*, *Wiener Musikverein*, *Wien*

Beļģija

13. oktobris Ēriks Ešenvalds, "Stars", izpilda *Vokalensemble Sjaella*, *Place Sainte-Croix*, *Bruxelles*

Čehija

3. oktobris Ēriks Ešenvalds, "O Salutaris Hostia", "Only in Sleep", "Stars", izpilda *Jeonju Civic Chorale*, *Kongresovė centrum*, *Zlín*

Lihtenšteina

30. septembris Ēriks Ešenvalds, "Trinity Te Deum", "O Salutaris Hostia", izpilda *Rheinberger Chor*, *Kammerchor Lindau*, *Vaduzer Saal*, *Vaduz*

Nīderlande

15. oktobris Ēriks Ešenvalds, "A Drop in the Ocean", izpilda *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Muziekgebouw aan 't IJ*, *Amsterdam*

Spānija

23. septembris Ēriks Ešenvalds, "O Salutaris Hostia", izpilda *Cor de Cambra de Granollers*, *Mas Vilaró*, *Barcelona*

Šveice

23. septembris Ēriks Ešenvalds, "Stars", izpilda *Projekt-orchester Berner Oberland*, *Lötschbergsaal*, *Spiez*

24. septembris Ēriks Ešenvalds, "Stars", izpilda *Projekt-orchester Berner Oberland*, *Bürgseeihalle*, *Ringgenberg*

Vācija

19. septembris Ēriks Ešenvalds, "Reflections in the Water", izpilda *Trio Fabel*, ev. *Kirche Mellenthin*

21. septembris Ēriks Ešenvalds, "Fantasia for organ", izpilda Iveta Apkalna, *Konzerthaus Berlin*

1. oktobris Ēriks Ešenvalds, "Trinity Te Deum", "O Salutaris Hostia", izpilda *Rheinberger Chor*, *Kammerchor Lindau*, *Lindau*

28. oktobris Ēriks Ešenvalds, "Rivers of Light", "Long Road", izpilda VAK "Latvija", dir. Māris Sirmāis, *Church of Our Saviour*, *Duisburg*

LATVIJAS RADIO KORIS

Nīderlande

9. oktobris *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Muziekgebouw Eindhoven*

10. oktobris, *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Amare*, *Koninklijk Conservatorium Den Haag*

11. oktobris *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Arnhem*

13. oktobris *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Concertgebouw Brugge*

14. oktobris *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Schouwburg Concertzaal Tilburg*

15. oktobris *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Muziekgebouw Amsterdam*

16. oktobris *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Kerk Abdij Keizersberg*, *Leuven*

17. oktobris *Latvijas Radio koris*, dir. Sigvards Kļava, *Theater Heerlen*

VAK "LATVIJA"

Vācija

8., 9., 11. oktobris VAK "Latvija", *Bayerisches Staatsorchester*, *Bayerischer Staatsopernchor*, *Tölzer Knabenchor*, dir. Kirill Petrenko, *Bayerische Staatsoper*

25., 26. oktobris VAK "Latvija", *Duisburger Philharmoniker*, *Philharmonie Mercatorhalle*, *Duisburg*

28. oktobris VAK "Latvija", dir. Māris Sirmāis, programmā t.sk. Arturs Maskats, Margēris Zariņš, Ēriks Ešenvalds, Pēteris Vasks, *Salvatorikirche*, *Duisburg*

IVETA APKALNA

Vācija

9., 10. septembris Iveta Apkalna, *Hohenloher Kultursommer*, *Johanneskirche*, *Künzelsau*

21., 22. septembris Iveta Apkalna, *Konzerthaus Berlin*

25., 26. septembris Iveta Apkalna, *Kölner Philharmonie*

11. oktobris Iveta Apkalna, *Elbphilharmonie Hamburg*

19., 20. oktobris Iveta Apkalna, *Konzerthaus Berlin*

VINETA SAREIKA

Francija

2. septembris Vineta Sareika un *Berliner Philharmoniker*, *Philharmonie de Paris*

Luksemburga

3. septembris Vineta Sareika un *Berliner Philharmoniker*, *Philharmonie Luxembourg*

Vācija

23., 24., 25., 28., 29., 30. septembris, Vineta Sareika un *Berliner Philharmoniker*, *Berliner Philharmonie*

DAINIS MEDJAŅIKS

Itālija

9. oktobris Dainis Medjaņiks un *Soleri Trio*, *Ferrara*, *Teatro Comunale*

DAUMANTS LIEPIŅŠ

Dānija

16., 17. septembris Daumants Liepiņš, solokonzerts, *Fuglsang*

Spānija

13. septembris Daumants Liepiņš, solokonzerts, *Palau de la Musica Catalana*, *Barcelona*

MAGDALĒNA GEKA

Francija

3. septembris Magdalēna

Geka un *Quatuor Akilone*, *Villa Arconati*, *Bollate*

10. septembris Magdalēna Geka un *Quatuor Akilone*, *Abbazia di S. Nicolò*, *San Gemini*

1. oktobris Magdalēna Geka un *Quatuor Akilone*, *Mailly-Champagne*

SKRIDE PIANO QUARTET

Rumānija

9. septembris *Skride Piano Quartet* (Baiba Skride, Lauma Skride), *Muzeul Național de Artă al României*, *București*

BAIBA SKRIDE

Vācija

1. septembris Baiba Skride, *Angelika Kauffmann Hall*, *Schwarzenberg*

24., 25., 26. septembris Baiba Skride un *Badische Staatskapelle*, *Badisches Staatstheater Karlsruhe*

LAUMA SKRIDE

Dānija

6. oktobris Lauma Skride un *Copenhagen Phil*, *Det Kongelige Danske Musikkonservatorium*, *Frederiksborg*

ROBERTS UN KRISTĪNE BALANAS

Apvienotā Karaliste

23. septembris Roberts Balanas, Kristīne Balanas, *Tetbury Goods Shed Arts Centre*, *Tetbury*

LINDA LEINE

Vācija

9. septembris Linda Leine, *Tertianum Residenz*, *Berlin*

19. septembris Linda Leine un *Trio Fabel*, *Usedomer Festival*, ev. *Kirche Mellenthin*

KSENIJA SIDOROVA

Apvienotā Karaliste

17. oktobris Ksenija Sidorova un *London Chamber Orchestra*, *Cadogan Hall*, *London*

Vācija

16. septembris Ksenija Sidorova un *Janoska Ensemble*, *Archabbey of St. Ottilien*, *Oberbayern*

SKYFORGER

Somija

29. septembris *Skyforger*, *Bar Loose*, *Helsinki*

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijā norisinās visaptverošas valsts aizsardzības mācības "Namejs 2023"

No 5. septembra līdz 2. oktobrim visā Latvijā notiks Nacionālo bruņoto spēku organizētās visaptverošas valsts aizsardzības mācības "Namejs 2023".

Laī pilnveidotu un stiprinātu spēju veikt uzdevumus valsts apdraudējuma gadījumā, visaptverošas valsts aizsardzības mācībās "Namejs 2023" plānota sadarbība ar Aizsardzības ministriju un tās padotības iestādēm, Iekšlietu ministriju un tās padotības iestādēm, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu, kā arī vairākām pašvaldībām un komersantiem.

Mācībās "Namejs 2023" piedalīsies karavīri un zemessargi no visām Nacionālo bruņoto spēku vienībām, kā arī valsts aizsardzības dienesta pirmā iesaukuma karavīri un rezervisti. Kopā ar Latvijas un sabiedroto bruņoto spēku karavīriem un zemessargiem mācībās piedalīsies gan valsts un pašvaldību iestādes, gan arī pārstāvji no privātā sektora uzņēmumiem un organizācijām, sniedzot valsts aizsardzības vajadzībām nepieciešamo atbalstu, tādējādi stiprinot visaptverošu valsts aizsardzības sistēmu Latvijā.

Tāpat mācībās būs iesaistīti sabiedroto karavīri no ASV, Dānijas, Igaunijas un Lietuvas. Mācībās piedalīsies Sauszemes spēku Mechanizētās kājnieku brigādes sastāvā esošā NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupa (NATO *Enhanced Forward Presence Battle Group Latvia*), NATO spēku integrācijas vienība Latvijā (*Nato Force Integration Unit Latvia*), Kanādas bruņoto spēku pavēlniecība Latvijā (*Task Force Latvia*). Mācību norisi atbalstīs Apvienotie reaģēšanas spēki (*Joint Expeditionary Force*). Šogad pirmo reizi mācības tiek organizētas sadarbībā ar NATO daudznacionālās divīzijas "Ziemeļi" (*Multinational Division North*) štābu. Visaptverošas valsts aizsardzības mācību "Namejs 2023" ietvaros norisināsies ikgadējās Sauszemes spēku Mechanizētās kājnieku brigādes organizētās mācības "Sudraba bulta".

Mācības "Namejs" ir iepriekš plānotas un visā Latvijā norisinās kopš 2014. gada. Militāro mācību regulārai norisei ir būtiska loma, lai uzturētu un stiprinātu Nacionālo bruņoto spēku kaujas spējas, kurām vienmēr jābūt nemainīgi augstā līmenī, lai tie vienmēr būtu gatavi laikus reaģēt uz potenciāliem apdraudējumiem un garantētu Latvijas drošību. Savukārt sadarbības stiprināšana gan ar valsts un pašvaldību iestādēm, gan dažādu nozaru komersantiem un to iesaiste mācībās stiprina valsts aizsardzības sistēmu Latvijā.

Latviju apmeklē ASV Kongresa padomnieku delegācija

Augusta beigās Latvijā uzturējās ASV Kongresa padom-

VISAPVEROŠAS VALSTS AIZSARDZĪBAS MĀCĪBAS "NAMEJS"

NO 5. SEPTEMBRA LĪDZ 2. OKTOBRIM VISĀ LATVIJĀ

IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI!

Visā Latvijā rudens periodā intensīvi norisināsies mācības, kuŗu laikā pa Latvijas valsts galvenajiem un reģionālajiem ceļiem pārvietosies Latvijas un sabiedroto valstu karavīri un militārā tehnika. Mācību uzdevumu izpildes laikā notiks militāro gaisa kuŗu lidojumi Latvijas gaisa telpā, tostarp zemā augstumā, kā arī kaujas šaušana poligonos.

Aicinām sekot līdzi aktuālajai informācijai par mācību norisi Latvijas novados Nacionālo bruņoto spēku sociālo tīklu kontos, kā arī Nacionālo bruņoto spēku tīmekļa vietnē www.mil.lv.

Informatīvais tālrunis: +371 28637064.

Pateicamies iedzīvotājiem par atbalstu mācību norisē! Sargājam Latviju kopā!

nieku delegācija. Tiekoties ar Latvijas amatpersonām, ASV Kongresa padomnieki pārrunāja Latvijas un ASV divpusējo sadarbību, aizsardzības jautājumus, kā arī apsprieda drošības situāciju reģionā, tostarp Krievijas karu Ukrainā. Delegācija apmeklēja Nacionālo Bruņoto spēku militāro bāzi Lielvārdē, kur tikās ar Latvijā izvietotajiem ASV karavīriem, kā arī viesojās Jūras spēku bāzē.

Ārlietu ministrijas Divpusējo attiecību direkcijas vadītāja Katarina Plātere, tiekoties ar ASV Kongresa padomniekiem, pateicās par ASV nelokāmo atbalstu Latvijas un Baltijas valstu reģiona aizsardzībai, kas pašreizējā ģeopolitiskajā situācijā ir īpaši nozīmīga. Pārrunājot drošības situāciju reģionā, sarunu partneri uzsvēra transatlantisko vienotību un nepieciešamību turpināt vispusīgu atbalstu Ukrainai.

Delegācija apmeklēja *cert.lv* (Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija), Baltijas Mediju izcilības centru, kā arī uzņēmumu LMT, kur iepazinās ar 5G laboratoriju.

Ik gadu ASV Kongress vērtē un piešķir finansējumu Baltijas drošības iniciatīvai, kas atbalsta Baltijas valstu aizsardzības sektora attīstību. 2022. gada nogalē ASV Kongress apstiprināja 225 miljonus ASV dolāru finansējumu trīs Baltijas valstu militāro spēju attīstībai 2023. gadā.

Valdību veidos JV, ZZS un "Progresīvie"

Pie nākamās valdības veidošanas turpinās strādāt *Jaunā vienotība* (JV), Zaļo un zemnieku

savienība (ZZS) un *Progresīvie*, preses konferencē paziņoja Ministru prezidenta amatam nominētā Evika Siliņa (JV).

Paziņojums sekoja pēc tam, kad Apvienotais saraksts (AS) pavēstīja, ka ir nolēmis nepievienoties JV, ZZS un *Progresīvo* valdībai. Siliņa piebilda, ka "durvis zināmā mērā ir joprojām atvērtas" tām partijām, kas ir gatavas nolikt malā savus ideoloģiskos uzstādījumus un vienoties par darāmo. Taču nav laika līdz šim piedzīvotām "tukšām runām un garām tango dejām" koalīcijas veidošanā.

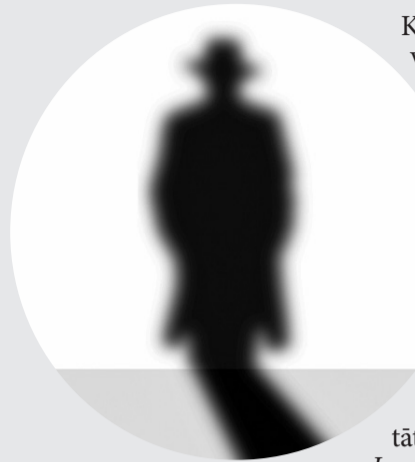
Kā ziņots, AS savu lēmumu nepievienoties šo trīs partiju topošajai valdībai, pamato ar to, ka "neatbalstīs nestabilu, valsts drošību un starptautisko reputāciju vājinošu valdību ar Lemberga izšķirošu ietekmi". Komentējot AS atteikšanos strādāt valdībā, premjera kandidāte akcentēja, ka tā "ir vēsturiski unikāla situācija Latvijas politikā, jo pat daļai Apvienotā saraksta politiķu nav īsti saprotams, kā pēc viņi tā izlēmuši". Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns (AS), visticamāk, zaudēs amatu, jo viņa pārstāvētā politiskā partija apvienība Apvienotais saraksts (AS) nestrādās jaunajā valdībā, preses konferencē pieļāva *Jaunās vienotības* (JV) frakcijas priekšsēdētāja vietnieks Edmunds Jurēvics. Viņš norādīja, ka "būtu dīvaini", ja Valsts otrās augstākās amatpersonas amatā strādātu kāds, kas nav koalīcijā. "Amatos ir jābūt tiem, kas vēlas strādāt," uzsvēra Jurēvics.

(Turpinājums 4. lpp.)

SPILGTS CITĀTS

Baiba Litvina, Nellija Ločmele, nedēļraksts IR nr.35

Hūte atgriežas?

Kā paplašināt koalīciju, bet vienlaikus neieļaut valdībā Aivara Lemberga ietekmi? Šo politisko rēbusu *Jaunā Vienotība* cer atrisināt ar īpašu punktu jaunajā koalīcijas līgumā, taču nav izvirzījusi prasību Zaļo un zemnieku savienībai (ZZS) lauzt vienošanos ar Lemberga vadīto partiju *Latvijai un Ventspilij*, ko Saeimas frakcijā pārstāv divi deputāti. (..)

Ir analizē, kā partneri plāno robežoties no Lemberga, kura ietekmi valdības veidotāja Evika Siliņa (JV) atzīst par "toksisku".

Kad partijas šovasar nākušas pie ZZS runāt par atbalstu saviem prezidenta kandidātiem, "tad nevienam šis jautājums par ZZS sadarbības līgumu ar *Latvijai un Ventspilij* nelikās svarīgs. Pat ne Apvienotajam sarakstam (AS), kas nāca ar Saeimas spīkeru, partijas vadītāju, frakcijas vadītāju, prezidenta amata kandidātu – sēdēja ZZS frakcijā runāt par prezidenta balsīm. Tāpēc man tā liekas izcila divkosība no AS puses," saka Saeimas ZZS frakcijas vadītājs Viktors Valainis.

Kā praktiski izpaužas sadarbība ar Lemberga partiju? "Sadarbība mums notiek diezgan regulāri un ir maksimāli atklāta. Katru pieņemto lēmumu esam gatavi skaidrot," atbild Valainis. "Atcerēsimies tikai vienu, ka lēmumus dienas beigās pieņem ZZS frakcija, kurā ietilpstošiem deputātiem ir saistošs frakcijas vairākuma viedoklis īpaši nozīmīgos jautājumos."

Frakcijas deputāts Jānis Vucāns, sazvānīts Berlīnē, stāsta, ka partijas *Latvijai un Ventspilij* valde regulāri apspriež aktuālos jautājumus un Lemberga kā priekšsēdētāja viedoklis "bieži vien arī ir galīgais", tomēr biedri cits citā ieklausoties, lai panāktu vienprātīgu lēmumu. "Mums ir tiešām reāla demokrātiska diskusija, lai arī tas dīvaini kādam izklausītos." Komunikācija ar Lembergu esot regulāra, "sazvanāmies pēc nepieciešamības", bet konkrētu pēdējo reizi nosaukt Vucāns atsakās. Ja būtu kāds jautājums saistībā ar valdības darbu, vai Lembergs viņam zvanītu? "Visdrīzāk jā." Vucāns arī atgādina, ka ZZS labais rezultāts vēlēšanās "manā ieskatā, ir tieši pateicoties tam, ka Lembergs bija gatavs atgriezties lielajā politikā, uzlikt savu kandidatūru kā ZZS ministru prezidenta kandidāts". (..)

Ultimātu nav

Topošie koalīcijas partneri stingru prasību par līguma laušanu ZZS nevirza – "jābūt ļoti uzmanīgiem", iejaucoties citas partijas iekšējās lietās, komentē JV priekšsēdētājs Arvils Ašeradens. Arī AS frakcijas vadītājs Edgars Tāvars atzīst, ka nelauztu sajūsmā krēslus, ja kāds izvirzītu ultimātus viņiem, tāpēc paši arī to nedarīs.

Tomēr tieši AS līdz šim visskaļāk cēlusi trauksmi par Lemberga ietekmes riskiem, jo viņu vidū netrūkst bijušo ZZS politiķu. "Ļoti labi pazīstam un zinām, kas ir Aivars Lembergs, tāpēc šobrīd prasām JV, kā tiks nodrošināts tas, kas ir mūsu pieredzē – ka ir viens zvans, viena nakts un tiek mainīti visi uzstādījumi. Tagad viņš labi runā, NATO atbalsta, bet mēs zinām arī citus uzstādījumus," iepriekš jau izteicies agrākais ZZS premjerministrs Māris Kučinskis, kas pašreizējā valdībā ir iekšlietu ministrs no AS. "Vai ir pārliecība, ka pēkšņi neaicinās sēsties pie viena galda ar Putinu? Kad viņiem jūnijā parādījās iespēja nonākt valdībā, parādījās gan atbalsts Stambulas konvencijai, gan NATO. Bet to, kas bija 30 gadus, mēs visi zinām," papildina Tāvars. Viņš ilgstoši vadīja ZZS ietilpstošo Zaļo partiju un bija arī ZZS līderis, līdz zaļie pērn izstājās no ZZS dažus mēnešus pirms Saeimas vēlēšanām. Lembergs savu politisko ietekmi kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas balstījis uz Krievijas tranzītbiznesa "trubas" miljoniem, bet NATO partneru atrašanos Latvijā savulaik salīdzinājis ar okupāciju. "Nemot vērā, ka viņš šobrīd ir ZZS ministru prezidenta kandidāts un tieši pateicoties viņam ZZS ir tāda pārstāvniecība parlamentā, nav klievētības bažas, ka tomēr X stundā Lembergs ZZS valdē vai frakcijā nenosvērs kādu jautājumu par labu vienai vai otrai pozīcijai, kas varētu ilgtermiņā nest sekas Latvijas drošībai," secina Tāvars. (..)

Lembergs saistībā ar korupcijas riskiem ir ASV sankciju sarakstā kopš 2019. gada. Par konkrētu līguma formulējumu pagaidām vienošanās vēl nav panākta, bet valdības veidotāja Evika Siliņa jau liek saprast, ka tas paredzēs sankcijas – ministru atlaišanu.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Vētras radīto zaudējumu segšanai nepieciešami septiņi miljoni eiro

Kopējais provizoriski nepieciešamais finansējums no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem vētras radīto zaudējumu segšanai pašvaldībām ir no 5,34 miljoniem eiro līdz septiņiem miljoniem eiro, liecina valdības 5. septembra sēdes darba kārtībā iekļautais informatīvais ziņojums. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) apkoptie dati liecina, ka 12 pašvaldībās fiksēti vētras postījumos radītie zaudējumi pašvaldību īpašumā vai valdījumā esošajām 66 ēkām, kam nepieciešami 3 707 994 eiro, no kuriem 2 162 372 eiro vajag Jaunpils pils atjaunošanai. Deviņās pašvaldībās fiksēti vētras postījumi 73 ceļu infrastruktūras objektos, kuŗu atjaunošanai nepieciešami 593 362 eiro. Piecās pašvaldībās fiksēti vētras postījumu radītie zaudējumi cita veida objektiem, piemēram, elektroenerģijas infrastruktūras bojājumi, Rīgas zoodārzā sabojātas nojumes, sabojāti žogi, izpostīti kapi, vides objektu bojājumi, kuru labošanai nepieciešami 168 937 eiro. Jau ziņots, ka Augšdaugavas, Dobeles, Jelgavas, Tukuma un Madonas novadu pašvaldību vadītāji vēstulē valsts prezidentam un valdības locekļiem aicina atbildīgo nozaru ministrus nevilcināties ar atbalsta sniegšanu 7. augusta vētras postījumu likvidēšanā lauksaimniekiem un uzņēmējiem, kas pašlaik atstāti novārtā un ar sekām cinās pašu spēkiem.

Krievijas pilsoņiem izsniegtās pastāvīgās uzturēšanas atļaujas zaudēs spēku

No septembra Krievijas pilsoņiem izsniegtās pastāvīgās uzturēšanas atļaujas zaudēs spēku. Lai dzīvotu Latvijā, viņiem jāpiesakās Eiropas Savienības (ES) pastāvīgā iedzīvotāja statusam, bet tā saņemšanai viņiem Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (PMLP) jāiesniedz apliecinājums par valsts valodas zināšanām A2 līmenī un par finanšu resursu esamību. Valdība pēdējā brīdī pirms normu spēkā stāšanās nolēma uzdot IeM sagatavot grozījumus Imigrācijas likumā, kas paredzētu Latvijā dzīvojošajiem Krievijas pilsoņiem vēl divus gadus, kuŗu laikā nokārtot latviešu valodas pārbaudi, lai varētu legāli turpināt uzturēties Latvijā. Valdība par valodas prasību pagarinājumu lēma, jo secināja, ka aptuveni 10 000 no Latvijā dzīvojošiem 25 316 Krievijas pilsoņiem, kuŗiem ir pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, nav iesnieguši pieteikumus ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai, tāpat viņiem valsts būtu jāpamet. Neskatoties uz piedāvātajām izmaiņām, no septembra Latvijā dzīvojošajiem Krievijas pilsoņiem ir jānokārto vismaz termiņuzturēšanās atļauja. Kā iepriekš pāduši PMLP

pārstāvji, tiem Krievijas pilsoņiem, kas nebūs neko darījuši sava uzturēšanās statusa sakārtošanai, no 2. septembra uzturēšanās atļaujas būs zudušas, līdz ar to viņiem Latvijā zudis sociālās garantijas, pilna pieeja veselības aprūpei, viņi nevarēs legāli strādāt u.tml., un PMLP viņiem sāks izsūtīt vēstules ar aicinājumu izbraukt no valsts 90 dienu laikā.

Noslēdzoties valsts valodas prasmes pārbaudes pirmajam posmam, kas noteikts līdz 1. septembrim, ticis secināts, ka daļa no personām, kuŗām būtu bijis jākārt valsts valodas prasmes pārbaude, nav tai pieteikusies, savukārt daļa no personām, kuŗas ir kārtājušas valsts valodas prasmes pārbaudi, nav spējušas to nokārtot vismaz minimāli nepieciešamajā zināšanu līmenī. No personām, kas valsts valodas prasmes pārbaudi kārtoja aprīlī un maijā, pārbaudi nenokārtoja ap 49% pretendentu, bet jūlijā un augustā – pat ap 80% pretendentu. IeM secina, ka daļa no Krievijas pilsoņiem, uz kuŗiem attiecas konkrētās likuma normas, iespējams, apzinoties valsts valodas prasmes nepietiekamo līmeni, nav šim pārbaudījumam pieteikušās, bet, ja to ir izdarījušas, nav spējušas to nokārtot. Šobrīd PMLP informācija liecina, ka tikai 13 025 personas jeb 51% no Imigrācijas likuma subjektu loka – 25 316 personām, ir iesniegušas pieteikumus Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai. IeM lēš, ka līdz ar to no septembra pastāvīgās uzturēšanās atļaujas kļūs nederīgas ap 10 000 personu. IeM skaidro – ja Krievijas pilsoņi nebūs vēlējies saņemt ES pastāvīgā iedzīvotāja statusu un nebūs iesniedzis PMLP lūgumu šāda statusa piešķiršanai Latvijā, nebūs pieteicies valsts valodas prasmes pārbaudēm, viņam saskaņā ar likumu vairs nav tiesību uzturēties Latvijā. Ja šāds Krievijas pilsonis faktiski uzturēsies Latvijā, viņam Latvijā būšot jāpamet.

Mazākumtautību skolās sākas pāreja uz mācībām tikai latviešu valodā

Ar jauno mācību gadu Latvijas mazākumtautību skolu vispārējās izglītības pamatizglītības programmās sākas pāreja uz mācībām tikai latviešu valodā, reformā pirmās iesaistot 1., 4. un 7. klases. 2022. gada oktobrī Saeima pieņēma likumu grozījumus, kas nosaka, ka Latvijā arī pirmsskolās un pamatizglītībā trīs gadu laikā pakāpeniski notiks pāreja uz mācībām tikai valsts valodā. Ar nākamā gada 1. septembri mācības tikai latviešu valodā tiks īstenotas arī 2., 5. un 8. klasēs, savukārt ar

2025. gada 1. septembri – 3., 6. un 9. klasēs. Jau pašlaik 1. – 6. klašu skolēni latviešu valodā apgūst vismaz 50% no mācību satura, savukārt no 7. līdz 9. klasei – vismaz 80% apmērā, bet vidusskolas posmā jaunieši latviešu valodā apgūst visus mācību priekšmetus. Vienlaikus pirmsskolas un pamatizglītības pakāpē mazākumtautību skolēni interešu izglītības programmā varēs apgūt mazākumtautību valodu un kultūrvēsturi. Ar lielākiem vai mazākiem izaicinājumiem pārejā uz mācībām tikai valsts valodā, visticamāk, saskarsies visas mazākumtautību skolas un pirmsskolas. Kā potenciālie riski, pārejot uz mācībām tikai valsts valodā, varētu būt saistīti ar nevienlīdzīgu latviešu valodas prasmes līmeni starp izglītojamiem, kā arī ne no visiem pedagogiem, kuri šobrīd strādā mazākumtautību izglītības programmās, varētu būt sagaidāmas atbilstošas latviešu valodas lietošanas prasmes. Gadā pirms reformas nepietiekamu latviešu valodas zināšanu dēļ darbu zaudējuši 64 pedagogi no kopumā 116 pedagogiem, kam konstatētas neatbilstošas valodas zināšanas. 27 pedagogi ir atstādīnāti uz trim mēnešiem, bet 15 pedagogi atrodas pārejošā darba nespējā.

Uz Medicīnas vēstures mūzeja fasādes atgriezies plakāts ar Putina seju kā galvaskausu

Paula Stradiņa Medicīnas vēstures mūzejs uz savas ēkas fasādes Krievijas vēstniecības pusē atkal izkāris Ukrainas atbalstam domāto plakātu ar pārveidotu Krievijas prezidenta Vladimira Putina seju, sapludinātu ar galvaskausu. Plakāts tika noņemts, jo bija ievērojami bojāts lietus un vēja ietekmē. Pagājušā gada martā Medicīnas vēstures mūzejs iepretim Krievijas vēstniecībai izkāra plakātu, kura autors ir Krišs Salmanis. Attēls bija veidots žurnāla "Ir" 2022. gada 3. marta vāka noformējumam. Uz žurnāla to papildināja uzraksts "Ko sēj, to plāusi".

Labdarības koncertu sērijā "Angāra saulrieti" saziedo gandrīz 29 000 eiro Ukrainas atbalstam

Labdarības koncertu sērijā "Angāra saulrieti" saziedo gandrīz 29 000 eiro Ukrainas atbalstam. Augusta pēdējā nedēļā tika aiz-

vadīts biedrības "Tavi draugi" rīkotais noslēdzošais labdarības koncerts "Angāra saulrieti", kurā uzstājās Elza Rozentāle, "Queen-tesence" un Richards Saule, "Mazais Princis" un "Dagamba". Koncerta apmeklētāji Dnipro dzīvnieku patversmei "Pegas" ziedojuši 333 kilogramus dzīvnieku barības un ap 7000 eiro raķešu uzlidojumā cietušās militārās automašīnas "Kucēns" un citu Ukrainas armijas auto remontam. "Tavi draugi" rīkotajos trīs labdarības koncertos "Angāra saulrieti" šovasar kopā saziedoti gandrīz 29 000 eiro un simtiem Ukrainas karavīriem, iedzīvotājiem un viņu četrkājainajiem draugiem nodēriņu lietu un produktu. "Esam no sirds pateicīgi visiem mūziķiem, māksliniekiem un koncertu rīkošanā iesaistītajiem – viņu ziedotais laiks, talants un resursi radīja prieku un palīdzēja mums turpināt palīdzēt tiem, kam tas pašlaik ļoti nepieciešams," pauda biedrības pārstāve. Sadarbībā ar Latvijas Samariešu apvienību koncerta laikā atklāta ukraiņu bēgļu, grafiķes un ilustratores Natālijas Havrikas darbu izstāde. Māksliniece dzimusi Poltovas apgabalā, dzīvojuši Kijivā un tagad par mājām sauc Rīgu. Havrikas darbi biedrības "Tavi draugi" angārā Ventspils ielā 50/K-3, Rīgā, būs apskatāmi līdz septembra beigām. Biedrība "Tavi draugi" nodrošina koordinētu humānās palīdzības sniegšanu Ukrainas iedzīvotājiem Latvijā un Ukrainā, organizējot un koordinējot Latvijas iedzīvotāju, organizāciju un uzņēmumu brīvprātīgo iesaisti palīdzības sniegšanā.

KULTŪRAS ZIŅAS Dabas mūzejā – ikgadējā dāliju izstāde

Latvijas Nacionālajā dabas mūzejā 7. septembrī atklās izstādi "Dālijas 2023", kas tapusi sadarbībā ar biedrību "Latvijas dālijas". Apmeklētājus priecēs plaša dāliju šķirņu izvēle, turklāt šogad izstādi bagātinās arī vairākas dāliju šķirnes no Japānas. Izstādē piedalīsies Latvijas Universitātes Botāniskā dārza dāliju selekcionāre Inese Mellace un dāliju audzētāji un kolekcionāri no visas Latvijas – Aivars Baronišs, Rita Zaļa, Elina Zaļa, Evita Puzāne, Helga Ancāne un Rita Ancāne. Draudzības rezultātā ar japāņu selekcionāru Seišu Mijabuči Latvijā ir nonākušas

vairākas dāliju šķirnes no Japānas. Izstādes mērķis ir sniegt izglītojošu un iedvesmojošu pieredzi apmeklētājiem. Katru dienu izstādē būs kāds dāliju eksperts, lai dalītos ar zināšanām, sniegtu praktiskus padomus un ieteikumus par dāliju audzēšanu un kopšanu, kā arī palīdzētu izvēlēties atbilstošākas dāliju šķirnes katram dārzam. Izstādes apmeklētāji varēs nobalsot par, viņuprāt, visskaistāko dāliju šķirni.

Gulbenē un Alūksnē – šaursliežu vilciena 120 gadu jubilejas svinības

Pirmajā septembrī sākās šaursliežu vilciena 120 gadu jubilejas svinības, tās atklāja Vecgulbenes muižā ar starptautisku konferenci par dzelzceļa industriālā mantojuma saglabāšanu un revitalizāciju, bet vakarā svinības notika Alūksnes Bāniša stacijā. Savukārt Alūksnes stacijā notika pasākums "Simtu divdesmit un pieci", stacijā ieradās tvaika lokomotīve "Ferdinands". Pēc "Ferdinanda" ierašanās Alūksnē notika ekspozīcijas "Alūksnes Bāniša stacija" piecu gadu jubilejas svinības. Koncertā "Bāniša svilpe aicina" muzicēja diksilends "Sapņu komanda", solisti: Normunds Rutulis un Bānišs. Pēc "Ferdinanda" pavadīšanas atpakaļceļā uz Gulbeni ikviens bija aicināts uz Bāniša 120. jubilejas balli. Bet "Latvijas pasts" 2. septembrī izdeva pastmarku par godu šaursliežu dzelzceļa līnijas Gulbene-Alūksne jubilejai. Pastmarka veltīta Baltijā vienīgās regulāri kursējošās šaursliežu dzelzceļa līnijas Gulbene-Alūksne 120. gadadienai. Jaunās pastmarkas nominālvērtība ir 1,83 eiro, tirāža – 50 000 eksemplāru. Līdz ar pastmarku izdota arī speciāla aploksnē 500 eksemplāru tirāžā. Uz pastmarkas ilustrēta dzelzceļa līnijas lokomotīve "Ferdinands", ierodoties gadskārtējo Bāniša svētku pieturvietā – Stāmerienas stacijā. Pastmarkas un aploksnēs dizaina autors ir mākslinieks Aleksejs Naumovs.

Ziņas apkopojā Sallija Benfelde

JURIS
LORENCIS

Pirmdien, 4. septembrī, Valsts prezidenta Edgara Rinkēviča aicinātā Ministru prezidenta amata kandidāte, *Jaunās Vienotības* politiķe Evika Siliņa ar topošās koalīcijas partijām sāka darbu pie valdības deklarācijas teksta. Sprotams, paralēli notiek arī sarunas par ministru amatiem. Cerēsim, ka Saeimas balsojums par jauno valdību notiks pēc iespējas ātrāk. Ka beigsies nu jau vairāk kā trīs mēnešus (precīzāk – kopš 31. maija, kad Saeimā notika balsojums par Valsts prezidenta amata kandidātiem) ieilgušie pašreizējās koalīcijas partneru strīdi, kas turpina paralizēt valdības darbu. Personīgi es nevēlos nekādus satricinājumus. Vienlaikus mana intuīcija teic, ka šoreiz vidusceļa nebūs – vai nu E. Siliņas vadītā valdība būs veiksmīga, pat izcila, vai arī sekos pilnīga izgāšanās. Runājot azartspēļu valodā – kauliņi ir mesti, un likmes ir milzīgas. Jauno valdību pašlaik cenšas veidot trīs politiskie spēki – *Jaunā Vienotība*, Zaļo un zemnieku savienība (ZZS) un *Progresīvie*. Medijos un sociālajos tīklos izskan viedokļi, ka šī, iespējams, varētu būt pati kreisākā, vienlaikus arī iekšēji pretrunīgākā valdība kopš Latvijas neatkarības atgūšanas. Turklāt jaunajai koalīcijai vismaz pagaidām Saeimā ir tikai

52 balsis. Baumo, ka to varētu atbalstīt arī Saeimā ievēlētās partijas “Gods kalpot Rīgai” politiķis Oļegs Burovs.

Līdz pat 1. septembra vakaram vēl pastāvēja cerības, ka koalīcijai pievienosies Apvienotais saraksts ar 15 balsīm. Tomēr tas nenotika. Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns paziņoja, ka Apvienotais saraksts neatbalstīs “nestabilu, valsts drošību un starptautisko reputāciju vājināšu valdību ar izšķirošu Lemberga ietekmi”. Žurnāla “Ir” galvenā redaktore Nellija Ločmele 30. augustā sociālajos tīklos dalījās ar šādu ierakstu: “Kā valdība var būt brīva no Lemberga ietekmes, ja koalīcijā ielaiž Lemberga partiju ar diviem deputātiem un valdes locekļiem? Nekā. Tas ir absurds. Ja kādam tas nav skaidrs un vajag uzskatāmu ilustrāciju, iekuliet omlētē vankaru un pagāršojiet.” Savukārt politologs Filips Rajeviskis intervijā ziņu aģentūrai LETA apgalvoja, ka “iespējamo trīs partiju koalīciju vadītu nevis *Jaunā vienotība*, bet gan ZZS”. Viņš arī piemin “zelta kārti”, divas deputātu balsis, kas ZZS frakcijas iekšienē pieder bijušā Ventspils mēra Aivara Lemberga vadītajai partijai “Latvijai un Ventspilij”.

Tomēr ne jau ZZS un A. Lemberga dēļ Apvienotais saraksts un Nacionālā apvienība nevēlas

iet E. Siliņas veidotajā valdībā. Lielākā problēma slēpjas partijā *Progresīvie*. Nacionālās apvienības priekšsēdētājs Raivis Dzintars intervijā portālam “Delfi” jau jūnija sākumā izteicās, ka “Nacionālā apvienība partiju *Progresīvie* redz kā ideoloģiski ļoti tālu stāvošu organizāciju. Tā ir fundamentāla sadursme starp nacionālas un multikulturālas valsts idejām. Ar savu līdzdalību atbalstīt valdību, kuŗā ir *Progresīvie*, apstākļos, kad ir iespējama alternatīva ar ideoloģiski līdzīgākām partijām, manā izpratnē būtu manu vēlētāju interešu nodevība. Skaidrs ir tas, ka šoreiz *Vienotībai* neizdosies izvairīties no atbildības”. Ko R. Dzintars ar to domāja? Nav izslēgts, ka *Jaunajai Vienotībai* nākotnē var nākties samaksāt ar aiziešanu no Latvijas politiskās skatuves. Patiesībā šāda attīstība pat ļoti iederētos Latvijas politikas dramaturģijā. Pēc neatkarības atgūšanas iezīmējās sekojoša likumsakarība. Tiek dibināts rietumnieciski orientēts, labēji centrisks politiskais spēks, gatavs iedzīvināt drosmīgas reformas. Sākumā viss veicas labi. Tomēr komanda ar laiku nogurst. Ne visu iecerēto izdodas paveikt, medijos izskan aizvien skaļāka kritika, daudzi vēlētāji jūtās vilusies. Saliedētajā komandā parādās iekšējā konkurence un

pretrunas. Sākās šķelšanās, pazīstami partijas biedri pārmetas pie politiskajiem konkurentiem. Aizvien pieticīgāki kļūst vēlēšanu rezultāti – līdz partija pavisam noiet no politiskās skatuves. Vērojama sekojoša notikumu ķēdīte: partijas dibināšana – panākumi vēlēšanās – varas triumfs – populāritātes kritums – zaudējumi vēlēšanās – nīksana – pašlikvidācija. Spilgtākie piemēri – “Latvijas ceļā” (1993-2007) un Tautas partijas (1998-2011) liktenis. Abas savulaik tik varenas “varas partijas” pastāvēja vien trīspadsmit, labi ja četrpadsmit gadus. Un kuŗš gan šodien atceras kādreiz tik ietekmīgo partiju “Saimnieks”? Labākajā gadījumā vēsturnieki!

Patiesībā partija *Jaunā Vienotība* nav jauna partija. Tās aizsākumi meklējami 2002. gada februārī, kad pēc Einara Repšes iniciatīvas tika dibināta politiska partija ar nosaukumu “Jaunais laiks”. Kā vienu no saviem uzdevumiem šis politiskais spēks izvirzīja tiesiskumu, cīņu ar korupciju un atbrīvošanos no tā dēvētās “oligarchu ietekmes”. 2011. gada novembrī “Jaunais laiks” apvienojās ar “Pilsonisko savienību” un “Sabiedrību citai politikai”, jaunais politiskais spēks pieņēma vārdu “Vienotība”. 2018. gadā sekoja vēl viena nosaukuma maiņa, un “Vieno-

tība” pārtapa jau par *Jauno Vienotību*. Patlaban šī partija atrodas savas karjeras augstākajā punktā. No *Jaunās Vienotības* nāk Valsts prezidents un Rīgas domes priekšsēdētājs. Arī jaunā Ministru prezidente, ar lielu ticamību – arī nākamie ārlietu un finanšu ministri. Baumo, ka ārlietu ministra amatu sev esot nolūkojis neviens cits kā Krišjānis Kariņš. Var gadīties, ka teju visi augstākie amati valstī atradīsies vienas partijas rokās. Bet līdz tam vēl jānodzīvo. Gadījumā, ja E. Siliņas valdība netiek apstiprināta Saeimā vai arī tā krietuvāko mēnešu laikā, pastāv vēl viena iespēja, kas ļautu iziet no patreizējā strupceļa. Proti – Saeimas ārkārtas vēlēšanas. No tām nevajadzētu baidīties, jo ārkārtas vēlēšanas patiesībā ir daļa no demokrātiskā procesa. Precedents Latvijā jau ir – 2011. gada 28. maijā prezidents Valdis Zatlers parakstīja Rikojumu Nr. 2, kurā ierosināja atlaist 10. Saeimu. Iemesls – tā dēvēto oligarchu pieaugošā ietekme uz lēmumu pieņemšanu Saeimā. Sekoja tautas nobalsošana, kuŗā piedalījās 690 000 vēlētāju. Pārlicinotš vairākums jeb 94 % atbalstīja Saeimas atlaišānu. Runā, ka pie V. Zatlēra Rikojuma nr. 2 savu roku esot pielicis arī toreizējais prezidenta kancelejas vadītājs E. Rinkēvičs.

Kauliņi ir mesti

SALLIJA
BENFELDE

Valdība top. To veido trīs partijas: *Jaunā Vienotība* (JV), Zaļo un zemnieku savienība (ZZS) un *Progresīvie*, kuŗiem kopā ir 52 balsis. Kā zināms, Nacionālajai apvienībai bija iebildumi pret *Progresīvajiem*, bet Apvienotajam sarakstam – pret Zaļo un zemnieku savienību, jo to veido arī smagos noziegumos apsūdzētā un jau pirmajā instancē notiesātā Aivara Lemberga partija “Latvijai un Ventspilij”. Sarunās par to, kuŗa partija strādās vai nestrādās valdībā, ne reizi vien tika sacīts, ka Lembergs taču vadīšot visu valsti, ja vien kaut kādā veidā būs saistīts ar valdību. Droši vien ir vērts atgādināt, ka savulaik Lembergs, kuŗš nekad pats nav strādājis valdībā vai bijis ievēlēts Saeimā, bieži vien sēdēja pie galda koalīcijas partiju apspriedēs, un ZZS ir pildījis viņa vēlmes. Savulaik arī daudz tika runāts par t.s. “burtnīcīnām”, kuŗās Lembergs ierakstīja visus, kuŗus atbalstīja ar naudu, ko Latvijā ironiski dēvēja par “stipendijām”. Citiem vārdiem sakot, atbalsts idejām partijām tika pirktas par naudu. Kaut kādas burtnīcīņas ar ierakstiem, kuŗos nebija uzvārdi, bet dažādi apzīmējumi, kratišanās tika atrasti, bet ne politiķi, ne pats Lembergs neliecināja pret sevi, tādēļ jāteic, ka tā bija situācija, kad viss it kā ir skaidrs, bet pierādījumu īsti nav. Jebkuŗā

gadījumā pastāvēja un joprojām pastāv uzskats, ka Lembergs patiesībā vadījis valsti, pats paliekot aizkulisēs. Manuprāt, šis risks pastāv arī šodien, bet jāteic, ka kopš “stipendijas” laikiem daļa politiķu, kuŗi, visticamāk, bija tās saņēmēji, ir prom no politikas. Liela daļa Saeimas deputātu vairs nevar būt šo “stipendiju” saņēmēji, jo tolaik vienkārši vēl bija pusaudžu vecumā vai politiķi nebija pat ne tuvu. Vērtējot AS saraksta pausto par ZZS un to, ka ar šo partiju savienību kopā strādāt nav iespējams, sabiedriskās politikas centra “Providus” direktore, politoloģe Iveta Kažoka sacīja, ka Latvijas politikā, viņasprāt, “ideoloģiskām atšķirībām ir minimāla nozīme tad, kad tiek veidotas valdības”, un aiz epiteta “ideoloģiskas atšķirības” parasti slēpjas politiskie manevri, lai izsistu sev izdevīgākas pozīcijas un iegūtu papildus vai nu amatus, vai arī populāritāti sabiedrībā. Kažoka arī pauda, ka AS nav nekādu būtisku ideoloģisku atšķirību ne ar ZZS, ne ar *Jauno Vienotību*. Viņa arī atzina, ka būs interesanti, kāda būs Apvienotā saraksta takтика, ja viņi nonāks opozīcijā, – vai uzturēt retoriku pret ZZS politiķi Aivaru Lembergu, vai sākt manevrēt un meklēt iespējas tuvināties ar ZZS, lai varbūt kaut kad uztaisītu kādu alternatīvu koalīciju.

Nacionālajai apvienībai iebildumu pret ZZS nebija, toties kā ļaunums un gandrīz vai Kremļa partija, kas ir pret Latviju, tika nosaukti *Progresīvie*. Jau agrāk esmu skaidrojusi, ka Latvijā jēdziens “kreiss” cilvēku prātos lielākoties saistās ar komunistiem, Krieviju un okupāciju, aizmirstot, ka sociāldemokrāti ir kreisi un ka viņu galvenā interese ir atbalsts sociālajos un arī cilvēktiesību jautājumos. Latvijā *Progresīvie* savulaik izpelnījās negatīvu attieksmi, jo viņu programmā bija ierakstīts, ka nepilsoniņiem jāatļauj piedalīties pašvaldību vēlēšanās, kā tas ir vairākās Eiropas valstīs. Protams, teorētiski tas ir saprotams – ja cilvēks zināmu laiku legāli ir nodzīvojis kādā valstī, tad var balsot tajā pašvaldībā, kurā dzīvo. Latvijā situācija gan būtiski atšķiras, piemēram, no Skandināvijas. Latvijā nepilsoņi lielāko tiesu vairāk ir orientēti uz Krieviju, daudzi neprot latviešu valodu un pat negrib mēģināt iegūt Latvijas pilsonību. *Progresīvie* šad un tad runā un grib rīkoties, balstoties teorijās, bet ne vienmēr protot savietot teorijas ar reālo dzīvi. Varētu teikt, ka šī partija mēdz izturēties kā “politikas pusaudži”, bet uzskatīt viņus par Kremļa partiju nav pamata. Jebkuŗā gadījumā, manuprāt, var piekrist politoloģes Kažokas sacītajam par to, ka ne

jau ideoloģija, bet ietekme ir tas, kas ir pamatā AS un NA rīcībai. Protams, šo partiju vēlētājiem par Lemberga un/vai Kremļa ietekmi tiek skandināts no rīta līdz vakaram, un, protams, vēlētāji tam tic.

Lai gan Apvienotais saraksts ir atteicies strādāt valdībā, ļoti iespējams, ka viņi centīsies raisīt sarunu par vēlēšanu sistēmas maiņu, un arī Šlesera partija “Latvija pirmajā vietā” (LPV) un Rosļikova “Stabilitātei!” saka, ka viss notiekot nepareizi tādēļ, ka nesot pareizās vēlēšanu sistēmas. Diskusijas par vēlēšanu sistēmu manuprāt varētu viest skaidrību jautājumā par to, vai tiešām, to mainot, viss kļūs labi un vēl labāk. Satversmē paredzētās proporcionālās vēlēšanu sistēmas vietā esot vajadzīga jauktā, lai vēlētāji var balsot nevis par partiju un tās kandidātiem, bet par “labiem cilvēkiem”. Protams, Satversmē minēto vēlēšanu sistēmu var mainīt, ja Saeimā par to nobalsos nevis vienkāršs vairākums no klātesošajiem, bet kārtību, kādā izdarāmi grozījumi Saeimā, nosaka tās 76. pants. Šis pants nosaka, ka Satversmi Saeima var grozīt sēdēs, kuŗās piedalās vismaz divas trešdaļas Saeimas locekļu. Grozījums pieņem trijos lasījumos ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākumu. Kā zināms, citos jautājumos Saeimas sēde var notikt, ja tajā pie-

dalās puse deputātu. Bet par vēlēšanu sistēmu, kā jau minēju, var diskutēt, jo tāda publiska diskusija ir vajadzīga, lai vēlētāji zinātu un saprastu, ko sistēmas maiņa var vai nevar dot. Bieži izskan aizdomas, ka sponsori “pērk partijas”, lai tās strādātu viņu, ne visas sabiedrības un valsts interesēs. Jāteic, ka sponsoriem “nopirkt” tos, kuŗi nekandidē no partiju saraksta, bet individuāli, nav grūtāk kā “pirkt partiju”, solot tās vadītājiem dažādus labumus un izdevīgumu. Nav tā, ka valstis ar jauktu vēlēšanu sistēmu nav korupcijas, lobēšanas un tml., bet, ja vēlēšanu sistēmas maiņa samazina augošo spriedzi, to var darīt. Gan jāatceras, ka arī sistēmas maiņa prasīs zināmas finanses jeb naudas tēriņus. Un galu galā parlaments vienmēr ir sabiedrības spogulis. Ja vēlētāji tiešām domā, ka viņiem nav nekādas atbildības par savu izvēli, ka emocijas ir labākais ceļvedis, šos grozījumus Satversmē var izdarīt, kā saka, mīļā miera dēļ. Tikai jāreķinās ar to, ka vilšanās pēc tam, visticamāk, būs vēl lielāka.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Vērtības un ietekme

“Dzeja elpo!”

No 2. – 14. septembrim Latvijā notiek “Dzejas dienas”

“Dzeja ir priekos un bēdās, miekā un kaņā, nomodā un sapnī, pavasarī un rudenī, ieelpā un izelpā. Dzeja elpo ar tevi.” Ar saukli “Dzeja elpo!” Latvijā norit “Dzejas dienas”. Starptautiskais dzejas festivāls dzejniekus un dzejas mīļotājus Rīgā un visā Latvijā šogad pulcēs jau 58. reizi ar vairāk nekā 20 dažādām norisēm.

Festivāla atklāšana notika mākslas centrā “Noass”. Festivāla laikā notiks Baltijas dzejas vakars, kurā piedalīsies igauņu autori Indreks Mesikeps un Trīna Sometsa, kā arī lietuviešu autori Daiņus Gintals un Nijole Daujotīte. Sava dzejas krājuma “*Meter ja Demeeter*” tulkojumu latviešu valodā prezentēs igauņu dzejnieks Haso Krullis. Dzejas dienu laikā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā notiks Latvijas Rakstnieku savienības rīkotā diskusija par mazo valodu situāciju dzejā, kurā piedalīsies libiešu, latgalešu un īru dzejas eksperti un dzejnieki. Diskusijai sekos sadarbībā ar Īrijas vēstniecību rīkotais īru

dzejas lasījumu vakars. Festivālā tiks lasīta libiešu dzeja, kas iezīmēs libiešu nemateriālās kultūras gadu. 20. reizi “Dzejas dienās” notiks poētiskā pastaiga pilsētvidē – “Ceļojums ar dzejniekiem”. Šogad ar desmit dzejnieku lasījumiem tiks iepazīta Pārdaugava, jubilejas gājiena noslēgumā izskanot grupas “Sigma” koncertam.

Raiņa dzimšanas dienā, 11. septembrī, būs tikšanās pie Raiņa pieminekļa Esplanādē, kur sadarbībā ar Latvijas PEN tiks lasīta politiska dzeja apokaliptiskā noskaņā. Šogad turpināsies arī atdzejošanas meistara Ulža Bērziņa un viņa kolēģu aizsāktā tradīcija “Dzejas dienās” sapulcēties un lasīt tuvāku un tālāku valodu tekstus latviski “Atdzejas lasījumos” Vijoļšķūnī, kā arī dzejnieces Liānas Langas iedibinātais “Klasiskais dzejas vakars” klubā “Hamlets”.

“Dzejas dienu” izskaņā, 14. septembrī, tiks pasniegta “Dzejas balva” par labāko oriģināldzejas vai atdzejas krājumu.

Dzejniece Velta Kalčiņa un rakstnieks Roalds Dobrovenskis Dzejas dienu sarīkojumā Rīgas Latviešu biedrības namā 3. septembrī

“Un atkal skan dzejnieka balsis...” Valters Nollendorfs Okupācijas muzejā

Velta Kalčiņa

Divi tūkstoši divdesmit trešā gada
Pirmais jūnijs (2023.1.06.)

svinamdiena mūsmājās
Daugavas senkrasta plikais pakalns
piecpadsmit gados nu spurojas zaļš
kā pusaudzim cekuls spurojas
reiz pelēkais pakalna pakausis
vietējie džungļi

kad gūstīto Daugavu atžņaugos beidzot
kad liekie ūdeņi aizplūdis rāmi
un jūra tos vēlīgi izdzers
skābekli ieelpos slikušie krasti
Augšamcelsies Staburags

vēl nieka piecpadsmit sprīži vai gadi
atgūsies

atzaļos
ziedēs
raudu avoti klintī prieka asaras iedēs
kā tajās senajās debesīs

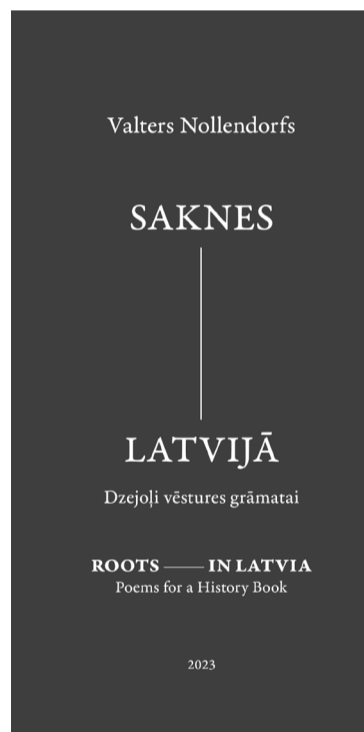
tu esi tiesīga mana tauta
tiesīga uz visu

tas kas ar tevi noticis
tas kas ar tevi par varēm darīts
ne izpērkams vairs ne atgūstams

bet tavš ir tavējais jūras līcis
Daugava tava un Staburags
visiem ūdeņiem atpakaļ lieties
savējos krastos dvēselēs savās
to klinti to asaru klinti svinēt
saspīsties kopā pašiem par klinti
saspīsties kopā un nenorieties

tu esi tiesīga mana tauta
pavēlēt ūdeņiem atpakaļ lieties

JAUNA GRĀMATA

SAKNES

Pirms tūkstošiem gadu –
tā arheologi stāsta –
šai zemē ienāca ļaudis
ar smaģiem kaujas cirvjiem kā laivām,
ar kapļiem, akmeņi tēstiem, zemi plēst,
ar graudiem, ko zemes plēsumā sēt,
ar aukliņām rakstītiem podiem,
kur zemē audzētos graudus glabāt
šīgada maizei un nākamai ražai.
Pirms tūkstošiem gadu –
tā arheologi stāsta –
pirmais cirvis šai zemē lidumu lida,
pirmais kaplis šai zemē tīrumu plēsa,
pirmā sēkla iegūla šīs zemes vagā,
ko mēs par savējo saucam.
Gadu tūkstošos
ar šo zemi saauga,
šai zemē ieauga cilvēks,
ko mēs par savējo saucam.

Saknes savā zemē
Ievads sarežģītājā Latvijas vēsturē

8. septembrī Okupācijas muzejā
Valters Nollendorfs
lasīs dzejoļus no jaunā krājuma
"Saknes" – autora veltījuma Latvijas
Okupācijas muzejam tā
30. gadadienā
2023. gada 1. jūlijā.

Ieskatam piedāvājam jums,
cienījamie lasītāji, dažus dzejoļus.
Grāmatīņu varat iegādāties Latvijas
Okupācijas muzejā vai, sazinoties ar
V. Nollendorfu – e-pasts:
valters.nollendorfs@lu.lv

VALSTS

Un atkal,
atkal senā sērga senču zemē,
un atkal zeme kaujas lauks,
un tauta svešos ceļos staigā,
un nav, kas zemi kopj un sargā,
bet varoņi par nodevējiem kļūst,
ļauj zemē valdīt svešām varām.
Un atkal
atkal skan dzejnieka balss,
un pašā ellē nokāpj Latvijas vīri,
atkal sit dūri uz galda un prasa
Latvijai taisnīgu tiesu
– brīvību, tēvzemei brīvību –
prasa un rokās tver cirvjus
savā zemē savai tautai
pašiem savu valsti cirst.

Savā zemē sava valsts
Neatkarīgā Latvija 1918–1940

LĀSMA
GAITNIECE

Ja plānojat, ko interesantu un neparastu Latvijā varētu apskatīt, iegriezieties Jūrmalcīemā netālu no Liepājas! Vēsturiski tas ir viens no senākajiem zvejnieku ciemiem mūsu valstī un atrodas starp diviem dabasparkiem – Bernātu un Papes. Turklāt Jūrmalcīems ir viena no retajām vietām Latvijā, kur vēl joprojām ir saglabājušās senās zvejošanas tradīcijas. Jebkurā gadījumā tas ir labs ceļojuma mērķis pat tik lietainā vasarā, kā nupat aizvadītā, jo ne lietus, ne vēja brāzmas ne nieka netraucē iepazīt vietējos tikumus un iemācīties mūsu ausij svešādos vārdus, ko lieto vienīgi jūrmalcīmieši.

Šoreiz par to, ko Jūrmalcīemā piedzīvoja un izbūvēja šīs publikācijas autore, kuŗa no visas sirds turp iesaka aizbraukt ikvienam laikraksta lasītājam.

Vectēva aicinājumu pārņem mazmeita

Kaut arī debesis kļūst arvien tumšākas un gaidāms lietus, apņēmības pilni izbraucam no Liepājas uz Rucavas pusi jeb Lietuvas robežas virzienā. Jūrmalcīems atrodas starp trešo lielāko Latvijas pilsētu un dižo Nīcu. Tas sanāk arī pa ceļam, ja dodas uz nelielo Palangu Lietuvā, kas mūsdienās atstājis par smalku kūrortu. Savukārt turpinot par šī ceļojuma galamērķi, jāpiemin, ka Jūrmalcīems lepojas ar augstāko kāpu Latvijā – Pūsēna kalnu. No kāpas virsotnes paveras skats uz prieku audzi, kā arī tā ir jauka pastaigu vieta, kur pilsētniekiem saelpoties svaigu gaisu. Liepājnieki un citi tuvējās apkārtnes iedzīvotāji Jūrmalcīemu iecienījuši arī tāpēc, ka rudenos turienes mežos esot labas sēņu vietas.

Viena no pirmajām pieturvietām Jūrmalcīemā ir evaņģēliski luteriskā Nācaretes baznīca. Draudzes priekšniece Gita Vanaga mūs draudzīgi sagaida un aicina ienākt. Seko interesants stāstījums par to, ka dievnams uzcelts neticami īsā laika posmā. 1933. gada maijā likts pamatakmens, bet jau tā decembrī svinēta baznīcas iesvētīšana.

Ideja par dievnama celšanu Jūrmalcīemā piederēja Nīcas baznīcas mācītāja Gustava Špēra dēlam Mantfredam Špēram, kuŗš tolaik studēja teoloģiju. Pirmais draudzes priekšnieks Jānis Bardulis atdāvināja zemi, uz kuŗas uzcēla baznīcu, savukārt pēc viņa par draudzes priekšnieku kalpojis Gita vecaistēvs Johans Herbsts.

Dievnama soli nokrāsoti gaiši zilā tonī, tā atgādinādami par jūras tuvumu, savukārt sienas ir smilšu krāsā. Īpašu uzmanību piesaista altārglezna, kuŗā attēlots Jēzus portrets. Apskatot to, šķiet, ka Dieva Dēls nenovērš acu skatu, lai arī kuŗā vietā cilvēks baznīcā atrastos. “Kad mums darbojās Svētdienas skola, bērniem stāstījām, ka tieši tāpat Jēzus pavada ikkatru cilvēku viņa dzīvē: lai kur tu būtu, Viņš tev redzēs vienmēr,” stāsta Gita. Atšķirībā no Nīcas luterāņu draudzes, kas atrodas netālu un ko pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados baznīcēniem

slēdza, pārveidojot par sporta zāli, Jūrmalcīema luterāņu baznīca bija atvērta visu padomju okupācijas laiku, un tā tas ir palicis līdz mūsu dienām. Gleznas ar reliģiskiem motīviem, kas atradās Nīcas baznīcā, pārveda uz Jūrmalcīema dievnamu, kur tās atrodas vēl joprojām. Draudzē šobrīd kalpo mācītājs Arvīds Bobinskis, un ik svētdienu tajā ierodas ap 15 cilvēkiem. Savu baznīcu neaizmirst un svētku reizēs uz dievkalpojumiem ierodas arī tie, kuŗus dzīves ceļš aizvedis prom no dzimtā ciema.

Jūrmalcīema luterāņu draudzes altārglezna, kuŗas autors ir mācītājs Aleksandrs Lapiņš

Kārļa Ulmaņa krustdēls

Laikā, kad Latvijas Valsts prezidents bija Kārlis Ulmanis, viņam tā iepatikusies Nīca, ka augstais valstsvīrs to apmeklēja pat divreiz. Pirmajā viesošanās reizē 1935. gadā mērķis bija apmeklēt Nīcas zvejnieku svētkus. Dodoties prom no svētkiem, viņš nolēmis apmeklēt Jūrmalcīemu, iegriezies vienā no zvejnieku mājām. Tajās nesen kā bija piedzimis bērns. Piegājis pie puisēna šūpuļa, prezidents no naudasmaka izņēmis piecus latus un palicis mazajam Jānītim zem spilvena. Kopš tā laika Ulmanis Jūrmalcīemā ticis pie neoficiāla krustdēla Jāņa Kārļa Jūrmaļa, kuŗš mūsdienās ir viens no runātīgākajiem vecajiem zvejniekiem. Protams, savu otro vārdu “Kārlis” jūrmalcīemietis ieguvis par godu savam slavenajam krusttēvam.

Jūrmalcīems jeb, precīzāk sakot, Kvēpju ciems, ir dzimtā vieta slavenajam operdziedātājam Miķelim Fišeram. Ilgus gadus par viņa mājām atgādināja vien lielais mantelškurstenis, taču nesen, līdzīgi kā dziedātāja mājas, sabruka arī tas.

Vācot jūraszāles, sakrāj naudu šifera jumtam

Debesis kļūst vēl tumšākas un drūmākas, bet mēs tuvojamies tiklu mājai, ko apsaimnieko biedrība “Jūrmalcīema valgums”. Agrākos gadu desmitos šī ēka pavisam netālu no Baltijas jūras bija darbavieta zvejniekiem un viņu sievām, taču tagad tā ir kas līdzīgs vietējas nozīmes kultūras centram. Pašlaik tiklu mājā eksponētas divu diemžēl jau Mūžībā devušos fotomākslinieku – Pēterā

Skats no tiklu mājas uz Jūrmalcīemu un Baltijas jūru

Biedrības “Jūrmalcīema valgums” vadītāja Rasma Pāvela ar senu zvejniecības rīku jeb bosākli rokā

Augstākā kāpa Latvijā – Pūsēna kalns

Jauzema un Ulda Brieža – darbu izstādes, kur attēlos skatāmi vietējie ļaudis un, protams, arī dabas skati. Vienā no fotografijām iemūžināts Jūrmalcīema mols, ko 1937. gadā izveidoja ar mērķi, lai tas aizturētu jūraszāles. “Sākotnēji ciema iedzīvotāji jūraszāles vāca, lai tās ar vilcienu vestu uz Archangeļsku; uz Dobeles kolchozu “Nākotne” tās sāka vest vēlāk,” stāsta biedrības “Jūrmalcīema valgums” vadītāja Rasma Pāvela, kuŗa mums laipni izrāda tiklu māju un tās bagātības, kuru skaitā ir seni zvejas rīki ar neparastiem nosaukumiem. “Ar zvejniecību īsti nepelnīt nevarēja, taču ar jūraszālēm gan. Tāpēc laika gaitā ne viena vien Jūrmalcīema iedzīvotāja mājai spilu jeb niedru jumta vietā parādījās šifera jumts.” Uzzinām arī to, ka smakojošas ir tikai zaļās

jūraszāles, taču melnās ne.

Kas Jūrmalcīemā ir atšķirīgi nekā citur Latvijā? Pirmkārt, tās ir vietējās sievas un meitas, kas pēc pašu jūrmalcīemnieku vārdiem esot “spīcas” – ļoti stipras, izturīgas. Viņas spēja savaldīt pat zirgu, ja tas bija vajadzīgs, taču pārsvarā, kā jau zvejnieku sievām pieklājas, nodarbojās ar zivju lancīšanu (izlasišanu) no tikliem pirms transportēšanas uz tirgiem. Šo sieviešu rokas pieradušas izveicīgi darboties ar ūdām (pavedieniem ar āķi galā). Ar ūdām zvejo zušus, mencas. Ūdas pirms izlasišanas jūrā bija jāapstriedz (uz katru mazā āķīša jāuzkabina pa striktam jeb tubītei). Pēc ūdu izcelšanas un loma noņemšanas tās pucē (noņem no āķiem) un sakabina klāvos (kociņiem, uz kā kabina ūdu āķus), kas iestiprināti klāstiņi.

Otra atšķirības zīme bija tā, ka senākos laikos Jūrmalcīemā mājas būvēja ar durvīm, kas vērās uz iekšpusi. Tas vēja paredzamo nedarbu dēļ, jo bija iespējams, ka pa nakti durvju priekšā sanesta smilšu kāpa un tās nav atveramas.

Negaisa laikā mācās jūrmalcīemiešu valodu

Uzkāpām “Piestātnes Tiklu mājas” otrajā stāvā, lai, caur plašajiem logiem veroties Baltijas jūras ūdeņos, padzertu kafiju un pamielotos ar kādu kārumu, kad tas sākas! Bijām sagaidījuši ļoti stipru lietu un spēcīgas vēja brāzmas. Esot tik tuvu jūrai, taču tajā pašā laikā siltumā, pārņem kolosālas izjūtas. Dzirdam, kā lietus no visa spēka kapā tiklu mājas jumtu, trokšnis fantastisks! Smejamies, ka nākamreiz šeit iegriezīsimies, kad sāksies lielās rudens vētras.

Kamēr ārā trako lietus un vējš, Rasma Pāvelas vadībā apgūstam vairākus ar zvejniecību un vietējo iedzīvotāju dzīvi saistītus vārdus, kādus lieto tikai Jūrmalcīemā. Vispirms jau vārdu “valgums”, ko lielākā daļa cilvēku saprot kā sinonīmu vārdam “mitrums”, taču Jūrmalcīemā tas nozīmē vietu, kur krastā izvilkta laivas. Ciema iedzīvotāji savus mazdārzņus iekopa aizjomēs – speciāli izveidotās vietās, kur tika norakta baltā jūras smiltis un kur nepūta vējš. Vēju, protams, ir četri: saksenis, sāmenis, austrenis un āzenis, taču pieminams arī launadzis, jūras vējš un zemes vējš. Zemes auglība šeit pārsvarā ir nulles vērtībā, taču to nesmādē ne burkāni, ne sipoli – tie Jūrmalcīemā augot griezdami. Savukārt kartupeļi pēc izrakšanas no zemes esot tik balti, it kā būtu nomazgāti. Vietas, kur zemes virskārtu sedz balta smiltis un kur aug tikai smilgas, vietējie to sauc par “pūsti”. Katram zvejniekam bija pūne (mazs šķūnītis), kur glabāja zvejas rīkus – tiklus, ūdas, bosākus, stoderes u.c.

Vēl apgūstam vārdu “kalvas”, kas varot atrasties gan uz zemes (nelieli pauguri, neauglīga zeme), gan jūrā (plaši sēkļi). Īpaši daudz agrāk nedzirdētu vārdu skar zvejniecību – visinteresantākie ir mērvienu nosaukumi: kapa, kāls. “Mēs jau runājam plati. Citur tā nav,” nosaka Rasma Pāvela.

Lietus mitējies, un mums pienācis laiks atvadīties. Paliec sveiks, neparastais Jūrmalcīem!

SPORTA NOTIKUMU VĒSTURE

ANDRIS
KLAVIŅŠ

*Tikai savienoti spēki,
Dūša, vingrums, rosība,
Tautu vidū liesmu burtiem,
Rakstīs vārdu Latvija.*

Aspazija

Ir 1988. gads. Latvijai lielu pārmaiņu gads. Bet ir tikai februāris. Kanadas Albertas provinces Kalgari pilsētā atklāja pēdējās Ziemas olimpiskās spēles pirms PSRS sabrukuma. Latvijā jau vēdija Atmosfēras vēsmas, bet tās bija tikai jaušamas. Kad gribējām pateikt, ko domājam, vēl atskatījāmies. Latvijas himnas dziedāšana bija gandrīz vai varoņdarbs. Un mūsu sportisti gatavojās piedalīties spēlēs padomijas izlases sastāvā. Laikrakstu *Sports* joprojām "rotāja" devīze "Visu zemju proletārieši, savienojieties!", bet redakcijas darbinieki spēra drosmīgu soli. Kalgari olimpisko spēļu atklāšanas dienā laikrakstā ievietoja olimpiskā lāpneša – Kanadas latvieša fotoattēlu. Kā stāsta tā laika *Sporta* žurnālists, ar pamirušām sirdīm gaidījām, kas tagad būs? Jo šim puisim uz krūtīm bija Latvijas karodziņš! Gaidījām, pieredzes mācīti, jo pirms četriem gadiem, kad atklāja Balto olimpiādi Sarajevā, tikām publicējuši visu padomju olimpisko čempionu sarakstu, neizsvītrojot tos divus, kuri tobrīd atradās emigrācijā. Kāds "labvēlis" paziņoja, kur vajag, un tikai – likteņa ironija! – tajos gados teicami izstrādātā atrakstīšanās māka paglāba dažu redakcijas darbinieku no "secinājumiem"... Tādēļ gaidījām. Bet ja tajā februāra dienā kāds mums būtu pateicis, ka šo pašu karogu pēc deviņiem mēnešiem redzēsim paceļamies Svētā Gara tornī, mēs viņam būtu izteikuši neviltošu līdzjutību!"

Olimpiskās uguns nesējs ar pieredzi

Latvijas sporta laikrakstā bija publicēta smaidošā kanadieša Roberta Kalniņa attēls. Robertam tas nebija pirmais skrējienis ar olimpisko lāpu – kopā ar Montrealas latviešu sportistu komandu – Intu Hūnu, Ingridu Kalāci, Edgaru Bērzeni un Ēriku Kalāci – viņš nesa vasaras Montrealas olimpisko spēļu stafetes uguni 1976. gadā no Otavas uz Montrealu 127. kilometrā, ne tālu no latviešu atpūtas nometnes "Tērvete".

Mēs bijām tik tuvu, cik drīkstējām būt

Kad šovasar redakcijā bija ieradies pats Roberts un man uzticēja ieskatīties viņa atnestajās atmiņās, man krūtīs iesmeldzās un tā gribējās iesaukties – mēs bijām tik tuvu! Montrealas Olimpiskajās spēlēs 1976. gadā biju treneru grupā, un kopā ar draugu, airēšanas treneri Rolandu Šproģi pārkāpām aizliegumu un tikāmies ar tautiešiem no ASV un Kanadas pazīstamas sportis-

Kanadas latvietis - Hēras tempļa ugunsnesējs

Olympic Torch Making Way Across Canada
Robert Kalniņš carrying his daughter, Maria, as they started their portion of relay carrying the torch.

tes mājā. Šodienas paaudzei tas nav saprotams, kādas emocijas mums viesa miklumu acīs, kad kopīgi dziedājām "Viena saule, tas pats mēness" un citas Čikāgas Piecišu dziesmas. Alberts Legzdīņš, rakstot grāmatu par grupas brīnišķīgajiem piedzīvojumiem, nezināja manus piedzīvojumus Piecišu sakarā. Lidojot mājās no Montrealas, manā bagāžā bija tautiešu dāvana – Čikāgas Piecišu skaņuplate. Šeremetjevas lidostā Maskavā krievu muitnieks noprasīja: "Što eta za grupa? Ja takuju ņeznaju." ("Kas tā par grupu? Es tādu nezinu! – krievu val.) Nosvieda plati uz grīdas, bradāja pa to un sauca: "Ja znaju tvist! Viģiš, ja tancuju tvist!" ("Es dejoju tvistu! Redzi, es dejoju tvistu!" – krievu val.) Man atlika aplaudēt un ar sakostiem zobiem izteikt: "Molodec!"

Un tomēr tās bija neaizmirstamas dienas. Auderu ģimene mums palīdzēja iepazīt Montrealu, starp citu, slavenā hokejista Veina Grecka u.c. villas, bet, pats galvenais, iepazīnāms ar jauniešiem, kas dzīvoja brīvajā pasaulē, tostarp jauko Baibu. Vēlāk Baiba apprecējās ar alpinistu un pēc ciemošanās Rīgā, aicināja uz Kalgari Ziemas olimpiskajām

spēlēm, jo dzīvoja Albertas provincē... Bet tad jau es biju sodīts par tikšanos ar tautiešiem Montrealā, un kādu laiku tikt tālāk par Pampājiem varēju nesapņot.

Smaidošais tētis ar dēlu kukaragās

Un šis puisis ar Latvijas karodziņu uz krūtīm un savu sešus mēnešus mazo atvasiti mugursomā, kā latvieši saka, pikpaunā jeb kukaragās, kļuva kā zvaigzne starp daudziem tūkstošiem lāpnešu tās ceļā no Atlantijas pie-

Roberts Kalniņš Rīgas redakcijā šovasar

krastes pāri visai Kanadai līdz Kalgari kalniem. Montrealietis Roberts Kalniņš bija "The New York Times", "The Toronto star", "Calgari Herald Magazine", "La

presse Montreal", "Latvija Amerikā" u.c. izdevumu slejās. Maza alošanās, kā sacītu Rūdolfs Blau-manis, bija ar mazo Kalniņu kukaragās. "Sportā" bija rakstīts, ka tas ir Māris Kalniņš, bet "The New York Times", – ka meita Maris. Gadās arī preses grandu reportieriem kļūdīties! Skaidribu viesa "Montrealas Latviešu Biedrības Ziņotājs", kas vēstīja, ka gatavošanās skrējiem ar lāpu sākusies jau pirms Māra dzimšanas. Pēc pieteikšanās anketas nosūtīšanas, Kalniņu mājā visgaidītākais ciemiņš bijis pastnieks. Ne pa jokam! Kā vēlāk rakstīja presē, pieteikušies esot miljoniem kanadiešu. Mazajam Mārim ar tēti bija jāgaida seši mēneši, līdz pienāca nozīmīgā diena. Viņi bija starp tiem 62 skrējējiem, kas 1987. gada 15. decembrī nesa lāpu no *Pointe au Chene* līdz *Hull* Kvebekā. Lāpa jau bija veikusi ļoti tālu ceļu no Grieķijas Olimpiskā kalna. Uguni tradicionāli iededza, ar ieliektu spoguļi sakopojot saules starus, uz divvietes Hēras altāra Olimpijā. Kalgari lāpa veica ap 18 tūkstošus kilometru, un to pārmaiņus nesa ap septiņiem tūkstošiem lāpnešu – līdz Ņufandlendai, līdz Britu Kolumbijai, tad uz Kanadas Ziemeļu provincēm minus 47 gradu salā, vedot suņu pajūgos, ar helikopteriem, ar kuģiem, lai pēc astoņdesmit astoņām dienām to ienestu Olimpiskajā stadionā Kalgari.

Roberts izrādījies ideāls pavadonis – mierīgs, izturīgs un smaidīgs. Viņa smaidis un mazais Māris pievilka Ziemeļamerikas žurnālistus, un avīzēs un žurnālos parādījās viņu foto – lepnais tēvs ar Olimpisko lāpu rokā un mazais Māris kukaragās ar izbrīnā atvērtām platām acīm.

UGIS SILDEGS, Dr. Theol.

Jubilārs Georgs Mancelis (1593-1654)

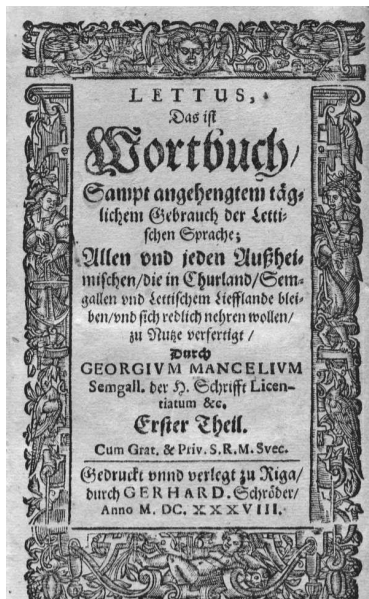
“Tauta bez savas literatūras ir kurla, tā nerunā, nedzird, un bez dzirdēšanas nevar tapt izglītoja,” raksta A. Bilenšteins. Kā ir ar latviešiem? Ļoti ilgstoši savā vēsturē latvieši ir dzīvojuši tikai mutvārdu kultūrā, bez grāmatām un pamatīgākas izglītības. Un, līdzīgi kā citās tautās, īsta rakstu kultūra un grāmatniecība sākās tikai ar zemes evaņģelizāciju un ieaugšanu kristietībā. Pareiza ticība prasa pareizu rakstību. Evaņģēlijs prasa valodu, kas būtu precīza un labi kopta. Šim nolūkam bija vajadzīgi augsti izglītoti cilvēki, kas ne tikai paši apguvuši valodas burtu un garu, bet var mācīt to arī citiem. Tādi Apgaismības laikmeta vīri kā Georgs Mancelis, Kristofs Firekers un Ernsts Gliks 17. gadsimta mums sagādāja pirmās vārdnīcas un gramatikas grāmatas, kā arī labi izkoptu un literāru latviešu valodu, kas kļuva par pamatu arī mūsu kultūrai.

Šogad atzīmējam skaistu jubileju – aprīt 430. gadskārta kopš ievērojamā vācu tautības luterāņu teologa, mācītāja, pedagoga, latviešu literāta un valodnieka Georga Mancela dzimšanas. Mūsu valodnieki viņu dēvē par latviešu rakstu valodas celmlauzi un latviešu prozas nodibinātāju. Savukārt baznīcas aprindās Mancelis vislabāk ir pazīstams ar savu izcilo sprediķu grāmatu jeb postillu – “Ilgi gaidītais latviešu sprediķu krājums (1654) (*Lettsche Langgewünschte Postill*). Savulaik šī biezā grāmata (1180 lpp.) tika iespiesta sešos atkārtotos izdevumos un kalpoja mūsu tautai vairāk kā 200 gadus (līdz 19. gs. otrai pusei), kļūstot par ietekmīgu latviešu dievbijības veidotāju skolā, baznīcā un mājās.

17. gs. mūsu zemē nebūt nebija viegls un mierīgs laiks. Tā atgūvas no briesmīgā Livonijas kara, un vēl joprojām norisinājās cīņas starp poļu un zviedru spēkiem. Zemi plosīja trūkums un mēris. Pasaules nīcība un zudība bija visapkārt. Baznīcas dzīve izpostīta. Trūka mācītāju. Tas bija laiks, kad daudzviet baznīcās vēl nav solu un kanceles, un latviešiem ir visai vājš priekšstats par to, kas notiek dievkalpojumā. Vācu mācītāju latviešu valodas zināšanas ir tik vājas, ka, svētrunai beidzoties, nākas dzirdēt bēdīgi slavenu frāzi: *Kas zina, ko tas Vāczemes kaķis saka?* Mācītājs Mancelis ir pierakstījis šādu laikmeta liecību, par ko pašam ļoti kauns. Tāpēc viņš ir apņēmības pilns situāciju labot.

Dzimis Mežmuižā, Augstkalnē (Zemgalē) mācītāja ģimenē, Georgs Mancelis jau agrī ieauga vietējā valodā, kultūrā un mentalitātē. Izglītību guvis vispirms vecāku mājās, tad Jelgavas pilsētas skolā, pēc tam Rigas Doma skolā un visbeidzot studijās Vāczemē, Štetinē (Ščecina) un Rostokā. Ar laiku viņš kļuva par vienu no izglītojakajiem un talantīgākajiem savas paaudzes cilvēkiem, kas publicēja darbus latīņu, vācu un latviešu valodā.

Mācītāja kalpošanu viņš sāka Vallē un Sēlpilī. Zviedru laikiem sākoties, aicināts uz Vidzemi, tad Tērbatu (Tartu), lai kalpotu par virsmācītāju, jaundibinātās universitātes profesoru un pat tās

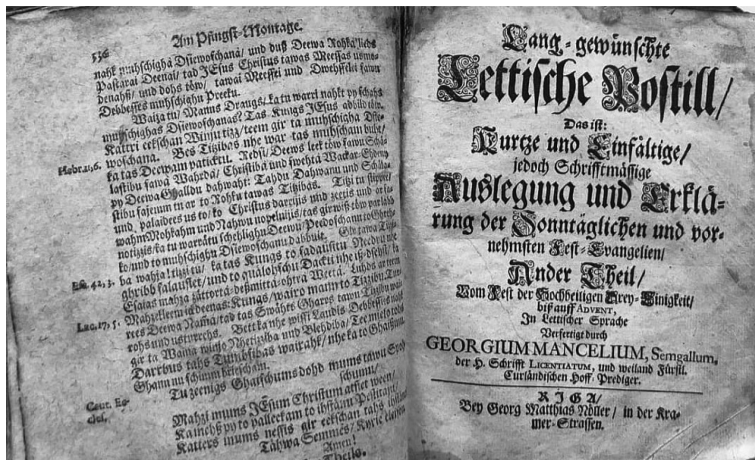
Pirmā vārdnīca (1638)

rektoru. Tomēr pēdējos 17 dzīves un darba gadus viņš, Kurzemes hercoga aicināts, pavadīja Jelgavā kā galma mācītājs.

Visu šo darbīgo kalpošanas laiku Mancelis ar sirdi un dvēseli nodevās latviešu valodas pētniecībai. Mancelis pirmais zināmais latviski publicētais darbs *Lettsch Vademecum* (“*Latviešu ceļvedis*”, 1631) ir pārstrādāts luterāņu rokasgrāmatas (1586) izdevums. Pirmo latviešu vārdnīcu (*Letts*) viņš izdeva 1638. gadā. Kā pirmais viņš arī novēroja latviešu valodas izloksnes. Atsevišķā Mancela vārdnīcas daļā ievietoti desmit latviešu sarunu paraugi, kas palīdz ciltautietim iejusties latviešu mentalitātē, un tie liecina par viņa apbrīnojamo spēju smalki tvert tautas dzīvo sarunu.

Tomēr no visiem Mancela darbiem vislielākā nozīme viņa *Postilai* jeb sprediķu grāmatai. To viņš ar lielu rūpību rakstīja veselus 20 gadus savas dzīves pēdējā posmā. Tas bija īsts šedevrs, kas apliecina ne tikai viņa augsto izglītību un retoriku, bet arī spēju piemēroties latviešu izteiksmei. “Mancela sprediķi dod mums ne vien gaišu liecību par to, cik krietni autors mācējis latvu valodu, bet rāda arī, cik labi viņš izpratis vientiesīgā, nemācītā zemnieka dvēseli. Nevienu vietā autors neaizmirst, ka viņš runā uz vienkāršiem cilvēkiem, kuru galvenā nodarbošanās ir zemkopība un lopkopība. Savus salīdzinājumus viņš ņem no zemnieku dzīves apstākļiem un savu izteiksmi piemēro zemnieku saprašanai un viņu fantāzijai.” (V. Plūdonis)

Mancela sprediķos nav ierastās atsvešinātības starp vācu mācītājiem un latviešu baznīcēniem. Viņš pirmais pārstāja mūsu tautu saukt par “nevāciem” (*undeutsche*), bet sauca par latviešiem. Šajos sprediķos viss ir darīts ar vienu mērķi – kalpot latviešu tautai un palīdzēt tai iesakņoties Dieva mīlestībā. “Mancelis sprediķos cenšas veicināt ārējo baznīciskumu: skubina nākt uz baznīcu un iet pie dievgalda, piesavināties kristīgas mācības; apkaro pagānisma un katolicisma atliekas, aizstāv mācītāja cieni un nozīmi. Bet viņš grib arī nodibināt un nostiprināt latviešos kristīgas dzīves parašas: svētdienas svētišanu, lūgšanu un aizlūgšanu praksi, dievpalīga došanu, garīgu dziesmu dziedāša-

Sprediķu grāmatas titullapa

nu, kristīgu laulības dzīvi u.tml. – kas patiesībā jau tiecas uz visas viņu gara pasaules pārveidošanu. Viņš apkaro netikumus: dzeršanu, slinkošanu, netiklību, lepnību, vieglprātību un cenšas izveidot vecāku un bērnu, vīru un sievu, kungu, saimnieku un kalpu attiecības kristīgā tikumiskā garā.” (L. Adamovičs).

Mancelis uzskatīja, ka svarīgākā kalpošana latviešiem ir sludināt Dieva vārdus. Tā viņš raksturo savus sprediķus: “Bībeles stāstus esmu pa starpām ar nolūku iekaisījis, lai latviešiem arvien vairāk un vairāk Dieva vārds tiek pazīstams, daudz Evaņģēliju salīdzinot ar vienu vai otru gabalu mūsu kristīgā katķismā, lai vienkāršie zemnieki varētu saprast, ka katķisms, kas viņiem priekšā teikts, saskan ar Evaņģēliju.”

Ar dzīviem salīdzinājumiem Mancelis mācīja latviešus saglabāt Dieva vārdus savā sirdī: “Kad saimniece grib dāru kopt un apsēt, tad viņa labi glabā sēklu, iesien lakatiņā murskulīti – tāpat glabājams Dieva vārds.”

Mancelis bija īsts latviešu draugs, kas atstājis aiz sevis bagātu kristīgu un tautisku mantojumu. Viņš ir uzrunājis latviešu sirdi nevis ar augstu un pārspilētu valodu, bet ar dzīvu, sirsnīgu un kolodīgu dabas bērnu valodu. Tāpēc latviešiem patika Mancela sprediķus klausīties atkal un atkal. “Tautai šis darbs ir kalpojis pie rīta lūgšanām gadu simteņiem,” raksta L. Bērziņš.

Arī šodien mums būtu vērtīgi ieklausīties Mancela sludinātos dievvardos. Piemēram, šajos: “Jā, saka dažs, nevaru visus vārdus pa-

turēt, ko baznīckungs saka, neir man tāda galva. Klausī, mans draugs, vai vari tu blēņas dzirdējis, paturēt? Dziesmu, vienreiz ganos jeb krogā dziedātu, ko tu vari paturēt, kāpēc tad nevari to krāšņu Dieva vārdu paturēt? Kā tas nākas? Klausais, es tev sacīšu. Tādēļ tas nākas, kad tu Dieva namā nāc, tad tev citur prāts nesās. Citam šurp turp acis skraida, skatīdamies uz otru, kas tam labi vai nelabi klājas. Cits, baznīcā nācis, paušas ar jauniem svārkkiem, zābakiem, blāveriem, sakšām, un tā joprojām. Cik tad būs uz Dieva vārdu klausīties, tēzē ar otru no citām lietām. Cits, kaktā aptupies, snauz un guļ krākdams. Cits domā, cik viņš to dien grib apdzert, ka viņš, zirgu izmidams, otru pievilt grib. Saki nu man tu, kā var Dieva vārdu paturēt?”

Godinot Mancela 430. jubileju, Luterā Akadēmija sadarbibā ar Valles draudzi šā gada 16. septembrī rīko Mancela svētku dienu Valles baznīcā. Tā būs brīnišķīga iespēja iepazīties ar Mancela dzīvi, kalpošanu un daudzpusīgo darbību, kā arī iejusties tā laika baznīcas dzīvē. Šai dienā varēs ne tikai dzirdēt izglītojošas runas, bet arī iejusties tā laikmeta atmosfērā, uzklausat Mancela svētrunu, dziedot tā laika dziesmas un pašiem lasot tā laika latviešu valodu. Varbūt ir pienācis īstais laiks celt gaismā šo nemirstīgo latviešu kristīgo klasiku, lai ikvienam tā būtu pieejama?

Latviešu žurnālisti atceras, kā spridzināja Skrundas lokatoru

“Pavisam nesen atzīmējam 21. augustu – dienu, kad Latvijā pilnībā tika atjaunota valstiskā suverenitāte, un 23. augusts saistās ar neaizmirstamo akciju *Baltijas ceļš* 1989. gadā. Taču ir vēl viens svarīgs datums – 1995. gada 4. maijs – diena, kad tika uzspridzināta Skrundas radio lokācijas stacija. Pieņem, ka daļa cilvēku, šo datumu ir aizmirsuši,” pauž Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) Valsts tēla nodaļas projektu vadītāja Dita Vīdauka.

“Tā bija darbdiens. Latvijas Televīzijas ziņu raidījumam “Panorāma” vajadzēja nodrošināt tiešraidi. Uģis Vīdauksis tolaik bija Saeimas ziņu korespondents; viņam pēc spridzināšanas bija jāsteidzas atpakaļ uz TV studiju Zaķusalā gatavot materiālu,” atceras Dita Vīdauka (tolaik Grutupa). Tolaik ziņu raidījuma “Panorāma” galvenais redaktors bija Olafs Pulks. “Mums, pārējiem fotogrāfijā redzamiem: Inārai Makārovai, Nilam Jostam, Ievai Uplejai un Danam Titavam, tā iegādājās brīvdiena, jo strādājām arī sestdienās un svētdienās. Vienkārsi braucām kā atbalsta grupa Uģim līdzī skatīties, kā spridzinās lokatoru. No tās reizes prātā palicis milzīgais blikšķis un dūmu mākonis. Mute vaļā – tas tiešām notika,

No kreisās puses: Dita Vīdauka (tolaik Grutupa), Ināra Makārova, Nils Josts, Uģis Vīdauksis, Ieva Upleja, Dans Titavs, pirms 28 gadiem LTV ziņu raidījuma “Panorāma” korespondenti // Foto: Ditas Vīdaukas personīgais arhīvs

lokatora pēkšņi vairs nebija!”

Protams, bez masu mediju pārstāvjiem nozīmīgajā brīdī piedalījās Latvijas Valsts prezidents Guntis Ulmanis, valdības pārstāvis ar premjeru Māri Gaili priekšgalā, kā arī daudzi vietējie iedzīvotāji.

Dita Vīdauka piebilst, ka šis foto, kur pirms 28 gadiem iemūžināts mirklis pirms lokatora spridzināšanas, viņai miļš ir vēl

cita iemesla dēļ. “Visi fotogrāfijā redzami pirms turpat trīsdesmit gadiem strādāja LTV “Panorāma”. Tagad no mūsu kompānijas tur nestrādā vairs neviens – mēs visi nodarbojamies ar sabiedriskajām attiecībām. Taču tas nav svarīgākais. Patiesi svarīgi ir tas, ka esam draugi vēl aizvien, šad un tad tiekamies, savukārt mums ar Uģi izveidojās ģimene.”

Lāsma Gaitniece

CITUR IZLASĪTS

Ar optimismu par Latvijas nākotni

Uzņēmējs un mecenāts Vilis Vītols intervijā žurnālistei Agnesei Meierei.
(Saīsināti no nedēļraksta IR nr.35)

Valstiskuma balvas pasniegšanā sacijāt: "Cilvēkam, kam dzīvē vairāk laimējies, ir jāpalīdz citiem." No kurienes tāda pārlicība?

Tas īstais teiciens, ko esmu ierakstījis savos domu graudos, ir tāds: uzskatu – kam Dievs ir vairāk devis, no tā Viņš arī prasa vairāk. Tikai negribēju balvas pasniegšanā izlikties par kādu svētuli un citēt iepriekš minēto.

Nav viegli uzreiz ieraudzīt, kur to nelielo naudas daudzumu vislabāk izlietot. Abi ar sievu par šo jautājumu ilgi domājām. Pat vairākus gadus. Pamazām radās doma, ka Latvijā ir daudz talantīgu jauniešu, bet viņu ģimenei, ja tāda vispār ir, nav iespējams samaksāt par studijām. Līdzekļu trūkuma dēļ Latvijai pazūd talanti. Galvenokārt piešķiram stipendijas jauniešiem, kas nedzīvo Rīgā.

Dzirdēts, ka noteikumi, lai kļūtu par stipendiātu, ir stingri. (..)

Pateikšu, kādi ir pamatnoteikumi. Numur viens: vidusskolas vidējai atzīmei jābūt lielākai par 7,5 ballēm. Dažkārt bērnam apstākļi mājās ir traģiski, un mēs, to redzot, līdzjutīgi esam piešķirušī stipendijas arī tādiem, kam atzīme ir zema. Bet pierādījies, ka viņi universitātē netiek galā. Tāpēc padomes sēdē nolēmām, ka ar zemākām sekmēm nav vērts dot. Ja bērns ir saņēmis 7,5, tas nozīmē, ka viņš, arī dzīvojot trūcīgos apstākļos, tiek galā ar mācībām.

Otrs noteikums: konsultējamijs

ar pagasta amatpersonām, kas ir atbildīgas par sociālo palīdzību, vai bērna vecāki var vai nevar atļauties viņu sūtīt augstskolā.

Šobrīd mēdz uzskatīt, ka izglītībai vairs nav tik lielas nozīmes. Ja cilvēks vēlas, jebkurā laikā var mainīt nodarbošanos, profesiju, kļūt par jebko. Kāpēc uzskatāt, ka izglītība joprojām ir svarīga?

Man ir sajūta, ka daudzas lietas nāk no mūsu kaimiņa ar nodomu izplatīt dažāda veida dezinformāciju. Droši vien zināt, ka Pēterburgā ir vesela armija cilvēku, kas sēž pie datora un visu laiku mūs baro ar *fake news*, ar meliem. Liekā daļa jautājumu, kas kurina savstarpēju strīdēšanos un naidu, tiek iekaroti no kaimiņiem.

Tas taču ir skaidrs, ka bez labas izglītības nav iespējams darboties nevienā no lielajām nozarēm – zinātnē, inženierijā, arhitektūrā un tā tālāk. Ja kāds to nesaprot, man žēl. (..)

Pirms vairāk nekā 2000 gadiem Aristotelis sacīja: "Neviena īpašība nav tik laba, ka, novesta galējībā, joprojām būtu laba." Domāju, ka tā ir noticis, piemēram, ar cilvēktiesībām, kas nu jau pārvērtušās par tādām kā noziedznieku tiesībām. Nu kā var būt, ka norvēģis Breivīks vispirms sprādzienā nogalina astoņus, tad nošauj 69 cilvēkus un sēž cietumā ar visām ērtībām, un pēc 20 gadiem viņu laidīs laukā! Tā nedrīkst būt!

Otra lieta, kas ir pārspilēta, ir datu aizsardzība. Vārbūt lielām firmām, kuņām ir milzīgs infor-

mācijas apjoms, tas ir būtiski. Arī medicīnā tas tiek ievērots kopš Hipokrata laikiem, ārsts nedrīkst izpaust pacientu datus. Bet kāpēc ar dažādiem ierobežojumiem mocīt parastos pilsoņus? Kā mēs varējām nodzīvot tūkstoš gadus bez tā, un nekāda nelaime neradās? Ja nu vienīgi dāmas dažreiz uztraucas, ka kaut kur tiek pieminēti viņu vecums.

Taču lielākā problēma Eiropas Savienībā, par kuņu neviens neliekas ne zinīs, ir tas, ka Eiropas tautas izmirst.

Ne reizi vien esat sacījis, ka par demografiju jāuztraucas vairāk nekā par Krievijas draudiem.

Jā, tā es domāju. Mēs esam NATO, un Krievija savā 600 gadu agresīvajā vēsturē nekad nav uzbrukusi stiprākam kaimiņam. Tā neuzbruks NATO valstij, par to es esmu pilnīgi pārliecināts. Mūs var iznīcināt nevis Krievija, bet dzimstības samazināšanās. Bērnu skaits uz sievieti mums ir ļoti zems, ejam uz izmirstību. (..)

Šobrīd rakstāt trešo grāmatu, taču vēl neesam pieminējuši jūsu grāmatu *Pardomas par Krieviju*. Tajā Putinu saucat par fireru. Kā tik precīzi varējāt aprakstīt to, kas notiek patlaban?

Visu mūžu esmu lasījis par Krievijas vēsturi. Uz to mani pamudināja apgalvojums, ka ienaidnieks ir jāpazīst. Man nav illūziju – Krievija ir mūsu ienaidnieks.

Krievijas vēsturē ir lietas, kas 600 gadu laikā nepārtraukti at-

kārtojas. Jebkurā Krievijas valdnieka mērķis ir palielināt teritoriju. Nevis palielināt iedzīvotāju labklājību, būvēt ceļus, bet tieši teritoriju. Tie, kas to visvairāk palielinājuši, ir Jānis Briesmīgais, kuņam tagad uzcelts piemineklis, Pēteris I, Staļins, kuņu jau atkal ceļ godā. Un arī Putinam ir vēlme ieiet Krievijas vēsturē kā vienam no tiem, kas ir palielinājuši teritoriju.

Paskatieties uz Gorbačovu – viņu Krievijā neviens vairs nepieņem, jo viņš pazaudēja teritoriju.

Otra lieta, ko Krievija vienmēr ievēro, – nekad neuzbrukt kaimiņam, kuņš ir stiprāks. Bet obligāti uzbrukt kaimiņam, kas ir vājāks. Viņi visu laiku skatās, kur ir kāda vāja vieta, un tur brūk iekšā.

Ja Putins nebūtu apturēts, nākamā būtu Kazachstāna. Es drusku brīnos, kāpēc viņš uzbruka Ukrainai. Jo Kazachstāna, liela valsts, kas bagāta ar naftu un daudz ko citu, ir tālu prom no NATO, no Rietumiem. Tā būtu bijusi vieglāks kumos.

Kādu prognozējat Krievijas nākotni?

Beidzoties kuņam, vienalga, vai Krievija uzvarēs vai zaudēs, ja to nesadalīs, pēc x gadiem atkal kādam uzbruks. Nav jābūt pareģim, lai to prognozētu. To var redzēt viņu politikā 600 gadu garumā: tiklīdz ir iespēja, uzbrūk vājākam kaimiņam.

Cilvēki var aizmukt, bet valsti pārceļt nav iespējams. Kā sadzīvot ar kaimiņu, kuņam asinis ir uzbrukt?

Kamēr pastāvēs NATO un mēs būsim tās dalībvalsts, Krievija neuzbruks ne mums, ne Polijai, ne Lietuvai.

Agri vai vēl Putina nebūs, bet vietā būs citi.

Protams! Viens tāds jau tikko nokrita ar lidmašīnu. (Domāts militāro algoritmu grupas "Vagner" vadītājs Jevgeņijs Prigožins. – *Red.*) Būtu naivi iedomāties, ka lidmašīna krīt vienkārši tāpat. Savulaik strādāju būvfirmā, kas gadu laikā no neliela uzņēmuma izauga par lielu spēlētāju. Uzņēmumam bija vairākas privātās lidmašīnas, un atceros, ka vienā no sarunām pilots man sacīja, – ir 100 veidi, kā iespējams sabotēt lidmašīnu, lai tā nogāžas. Tikai jābūt tehnikam, kuņš zina, kuņu skrūvīti pagriezt vaļā.

Kādu redzat situāciju Latvijā? Šeit joprojām ir tūkstošiem Krievijas pilsoņu, bet nolemts latviešu valodas eksāmenu kārtošanu pagarināt vēl uz diviem gadiem.

Integrācijas risinājums nav darboties ar vecākiem, kas nevar iemācīties latviešu valodu. Risinājums ir skolas – tām bez izņēmuma jābūt latviešu valodā. To redzu pie savu mazbērnu draugiem. Viņiem ir draugi krievi, kas gājuši latviešu skolā. Viņi runā perfektā latviešu valodā. Arī mentalitāte ir pavisam cita, no imperiālisma vairs nav nekas, viņi ir integrēti.

Galvenais jautājums ir pēc iespējas ātrāk uzspiest latviešu valodu, neņemot vērā nekādas iebildumus. Jo ir pilnīgi skaidrs – jebkuņu lietu, ko darīs, uztvers ar milzīgu brēku. Es ieteiktu – zināmā datumā jāpāriet uz mācībām latviešu valodā, un tiem, kas nebus pārgājuši, nogriezt finansējumu. Tad redzēsiet, cik ātri visi pāries uz latviešu valodu.

Bet jūs taču saprotat, ka neviens to nedarīs.

Tur jau tā lieta! Jo mēs esam kā visa Eiropa – pārāk toleranti, glēvi un pielaidīgi. Viena vai pat pusotra paaudze diemžēl jau pazaudēta. Jo visiem, kas gājuši krievu skolā, iepotētas imperiālisma idejas. To mēs redzam, braukājot pa Latgali. Paņemam ceļmalā puiku, kuņš stopē auto, un izrādās, viņš neviena vārda nerunā latviski.

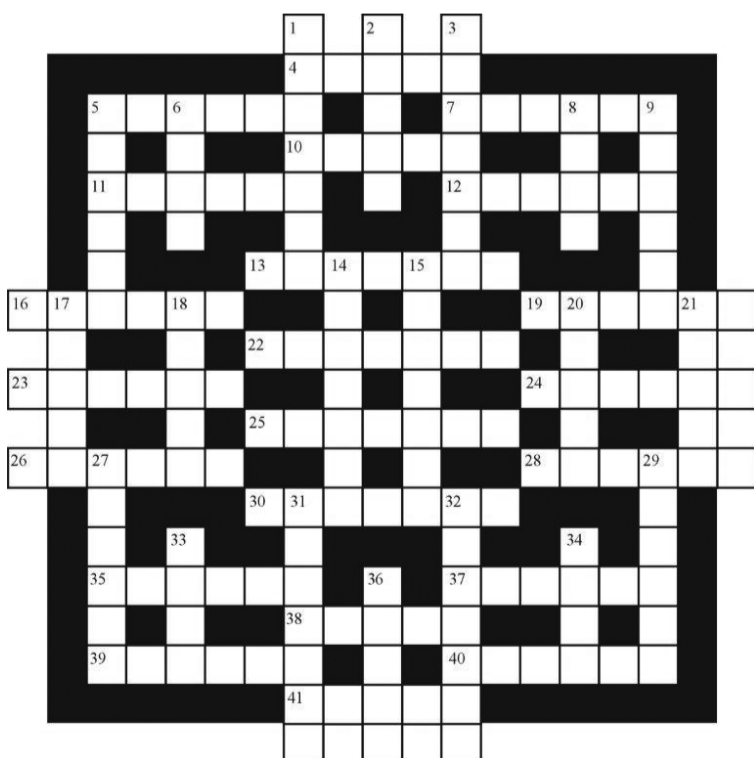
Nesen Latvijas televīzijā bija skatāma intervija ar pazīstamu režisoru. No režisora teiktā izrietēja, ka esam neizdevusies valsts. Atpalikusi no visām citām. Ko jūs par to domājat?

Šādi runāt nozīmē tieši atkārtot Krievijas medijus. Ja grib redzēt, kas ir slikti, lai aizbrauc uz Venecuēlu, kur šobrīd valda pilnīgs haoss. No vairāk nekā 30 miljoniem cilvēku septiņi miljoni ir aizbraukuši. Ir absolūti nepareizi tā teikt, un tā arī nav patiesība. (..)

Es teiktu tā: mums iet labi, kaut, protams, varēja iet labāk. Bet, neskatoties uz Lembergu, Šķēli un visu pārējo, situācija pamazām iet uz augšu. Esmu optimistiski noskaņots par Latvijas nākotni.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Horizontāli: 4. Grumba. 5. Garšviela. 7. Labdabīgs audzējs taukaudos. 10. Sabiedriskā pirts Senajā Romā. 11. Skaitļi, ar ko apzīmē secību. 12. Dzēriens no raudzēta ķēves piena. 13. Plekstu dzimtas zivis. 16. Pēkšņa, īslaicīga apziņas aptumšošanās. 19. Apdrošināšanas apliecība. 22.

Kārtīgs, precīzs. 23. Laivas pietātnē. 24. Doktrīna. 25. Attīstības pakāpe. 26. Celtnes vertikālās daļas. 28. Virieša vārds (janvārī). 30. Kontakts. 35. Spilgts iespaids. 37. Zvirbuļveidīgo kārtas putni. 38. Neliela ūdenstece. 39. Aktivitātes trūkums. 40. Gadalaiks. 41. Virtuves rīki.

Vertikāli: 1. Salīdzinošais vērtējums. 2. Liels grauzējs. 3. Silķveidīgo kārtas zivis. 5. Vasaras platmale. 6. Kaķu dzimtas dzīvnieks. 8. Lapu koks. 9. Neirīti. 14. Ēdienreize. 15. Mūza sengrieķu mitoloģijā. 17. Krustziežu dzimtas sakņaugi. 18. Vienkāršais mehānisms. 20. Lieli jūras vēži. 21. Kaimiņi (apvidus v.). 27. Organisko skābju atvasinājumi. 29. Suņu šķirne. 31. Ēdama gliemene. 32. Medaļas vai monētas otra puse. 33. Nepieaugusi gov. 34. Organismam bīstama viela. 36. Sarecējušu, sakaltušu asiņu kārtā uz dzīstošas brūces.

Krustvārdu mīklas Nr. 33 atrisinājums

Horizontāli: 6. Fakti. 7. Libido. 8. Madara. 10. Nieve. 11. Tiesneši. 12. Negatavs. 13. Palтусi. 16. Apsara. 19. Salate. 22. Autisms. 23. Steķis. 24. Atvase. 25. Sekrēts. 26. Esejas. 28. Laucis. 30. Blietes. 35. Rudmiese. 37. Tieksmes. 38. Dille. 39. Alveja. 40. Raitis. 41. Griķi.

Vertikāli: 1. Irbene. 2. Afonija. 3. Aknes. 4. Ķimenes. 5. Alatas. 7. Lietus. 9. Amanda. 14. Lutekļi. 15. Uzsvērt. 17. Potes. 18. Raiba. 20. Astma. 21. Tosti. 27. Efedra. 29. Cērmes. 31. Liedags. 32. Esteris. 33. Virves. 34. Akūtas. 36. Alnis.

**VIĻA VĪTOLA
GRĀMATA
PAR KRIEVIJU**

**ANĢĻU
VALODĀ**

Meklējiet
Latvijas grāmatu
tirdzniecības vietās!

Vilis Vītols

**ON
RUSSIA**

A NEIGHBOUR'S
EXPERIENCE

PAR SKOLĀM

Šurp grāmatas, uz skolu!

SARMĪTE JANOVSKIS-ĒRENPREISS, Anglijā

Šodien domāju – vai 1. septembrī Latvijā bērni vēl arvien ies uz skolu uzposušies – un galvenais: baltās zekēs, ar rudens ziedu klēpjiem saviem skolotājiem? Šo dienu mēs ar brāli savā laikā negaidīti piedzīvojām, uzturēdamies viesnīcā “Latvija” Rīgā. Jau pie brokastgaldā restorāns zunēja no satrauktām balsīm un nepacietīgiem bērniem ar puķēm rokās. Taču pusdienlaikā gāja vēl raibāk – pirmais skolas rīts pārdzīvots, nu varēja atsvabināties un izvēlēties, ko vien vēlējas, no pusdienu ēdienkartes. Protams, arī saldējumu.

Mums ar vienu gadu vecāko brāli tādi uztraukumi un prieki bērniībā pagāja secen. Mūsu vecāka māsa Anita, 10 gadus veca, bija jau veterāne, kad 1944. gada 5. aprīlī māte mūs abus aizveda uz Ādažu pamatskolu. Padomijas okupācijas laikā un arī vēlāk māte bija mūsu skolotāja. Atceros mācību stundas mājas pagrabā, sēžot uz dēļu plauktiem, kur naktīs arī gulējām, it sevišķi, kad tika bum-bota ūdens spēkstacija pie mazā Baltežera, blakus mežņam, kur vācu okupācijas laikā sēņojām. Nēmām priekšā lasīšanu, rakstīšanu un matemātiku. Ar pēdējo man neveicās, lai gan reizrēķinu zināju no galvas jau sen. Bet lasīt iemācījies jau ļoti agri – tad, kad mamma saņēma jauno “Atpūtu” ar pielikumiem, mēs abas sēdējām šūpuļkrēslā pie loga, saulē, un mammai nekad neapņika mani jautājumi. Tā arī iepazinu gotu *šrifti* no mūsu ģimenes Bibeles. Reiz iegāju virtuvē, kur pavāre man šād tad pameta pa gardam kumosīnam no pannas. Plauktā pie sienas bija baltas emaljas burkas ar sauso pārtiku. Malas un uzraksts zilā krāsā, kā angļiski teiktu, *stencilēts*, un burts d izskatījās kā cl. “Alvīn,” es

prasīju. Kas ir *nucleles*? Alvīne pameta rokas gaisā un pa durvju šķirbu uzsauca uz augstāvu: “Ak, Kungs, tas ķēms prot lasīt!” “Tas ķēms” pats domāja, ka mūsu draudzībai ir pienācis gals... Tikai vakarā uzzināju ka tās ir “Nūdeles”.

Brālim labāk veicās matemātikas uzdevumi. Mēs kopā bijām lasījuši un smējušies par ābeci un tās divainiem pantiem pie katra burta: “Kaza in un paliek kaza, koka deļ tai bēda maza”, un “Ielās pusnaktī ir klusi, iet tik vēlie autobusi”.

Abi izturējam pārbaudījumu teicami (5) un tikām pārcelti otrajā klasē. Taču māsa skolas zilo kleitu ar melno vilnas priekšautu dabūja uzģērbt tikai Vācijas nometņu skolas svinību dienās. Drīz pie robežas jau bija krievu kaŗaspēks, un mūsu ģimene devās bēgļu ceļos.

Latviešu skolu Vācijas nometnēs beidzu tikai ģimnazijas 2. klasē. Nekad neaizmirsīšu, ka

goda viesis izlaidumā bija komponists Jānis Cīrulis. Pasniedzot man aplicību, viņš uzlika roku uz manas galvas un teica: “Mazs ciniņš gāž lielu vezumu!” Viņam vajadzēja zināt, jo pats bija augumā tikai nedaudz garāks par mani. Turpmāko skološanos izbaudīju Anglijā.

Otrais latviešu skolas piedzīvojums bija jau tad, kad man pašai bija pieaugušas meitas. Abi ar vīru Gunaru bijām kārtējā Latvijas vizītē. Gunaram pienākumu un interviju bija gana, bet iznāca viena tukšā diena “un viņš bija apsolījis mani izvadāt pa visām tramvaja līnijām, kuŗas viņš vēl skolas un studenta laikos bija izbraucis. Izbraucām vienu līdz galapunktam, un biļešu pārdevēja nesaprata, kāpēc mēs nekāpjam ārā, bet braucām atpakaļ. Pēc divām tūrēm soļojām tālāk, kad uz klusās ielas mūs panāca jauna sieviete ar mazu bērnu uz rokas. Paskatījās un vaicāja: “Vai Gunars Janov-

skis?” – “Tas pats gan...” “Vai, dieņņ, Jāņit, noglaudi onkulim plecu, kad būsi liels varēsi teikt...” Pēkšņi viņa stādījās priekšā kā Rīgas Anġļu ģimnazijas latviešu valodas skolotāja un bibliotekāre un jautāja, ko mēs darišot rit no rīta? Vai būtu tāda iespēja, ja viņa atsauktu rīta stundas divām vecākām klasēm, un Janovska kungs skolēnus uzrunātu? Nekas labāks Gunaram nevarēja tikt piedāvāts, kā runāt ar jaunatni! No rīta skolas automašīna jau bija pie mūsu viesnīcas.

Un tur mēs viņus redzējām – lielā zālē, pilnā gaišu galvu, bez uniformām, bet lielākoties balti tērtiem jauniešiem. Noslaucījis priekā asaras, Gunars stājās priekšā, neievērodams Latvijas Radio un filmēšanu, vaicāja, vai viņa darbus lasījuši. Pēc atbildes “jā” viņš lūdza katru, kam jautājums, pacelt roku. Jaunieši nekautrējās. Tās nebija intervijas, bet sarunas. Gunars filmētājus vairs neredzēja. Rudens saule apspīdēja gaišmatainās galvas. Gunaram tā bija viena no visskaistākajām dienām Latvijā. Arī man.

Daudzus gadus vēlāk, kad Gunars jau bija Aizsaulē, Rīgā nāca klajā viņa grāmata “Pēc Pastardienas” anġļu valodā. Vienu kasti šīs grāmatas vēlējos dāvināt Anġļu ģimnazijai. Piezvanīju – atbildēja tā pati skolotāja/bibliotekāre, kuŗas vārdu diemžēl nevaru atcerēties. Viņa nu bija skolas direktora labā rokā un priecīga saņemt piedāvājumu bibliotēkai. Kad apvaicājos par mazo Jāņiti, – jā, Jāņitis esot Latvijas Universitātes docents Dabas zinātņu fakultātē!

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
● 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SĻUDINĀJUMS:
● NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reġ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
● par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
● par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
● 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem,
kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā,
piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas,
kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu
no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTALK kontā:
AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

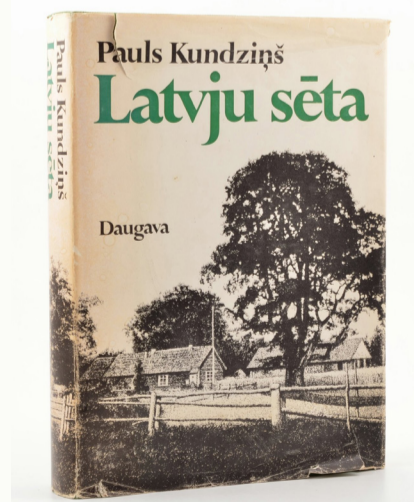
un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm
augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)
EUR 60,-

Komerģiālie sludinājumi EUR 12
par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

MEKLĒJU GRĀMATU

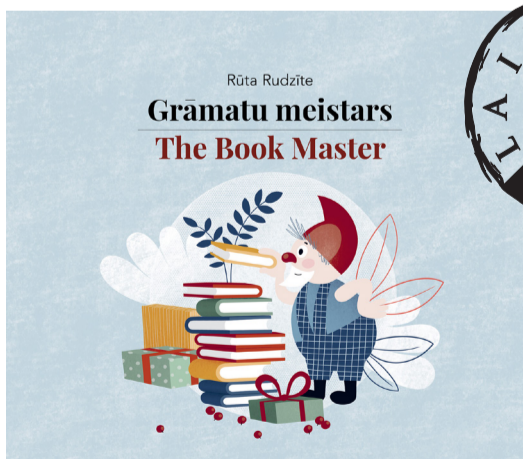
Meklēju Paula Kundziņa
grāmatu “Latvju sēta”.

Mans e-pasts:

astramoora@gmail.com

RŪTA RUDZĪTE

GRĀMATU MEISTARS / THE BOOK MASTER

Divvalodu grāmata, 80 lpp., cietos vākos, bagātīgi ilustrēta,
kas sagādās Jums vērtīgas un skaistas kopābūšanas
brīžus, palīdzēs apgūt labskanīgu latviešu valodu Jūsu
bērniem un mazbērniem.

www.laikagramata.lv

SPORTS SPORTS SPORTS

PREZIDENTA UZMUNDRINĀTI, ENTUZIASTI IZBAUDA VIENĪBAS VELOBRAUCIENU

Divu dienu garumā Siguldā, valdot patriotiskai un sportiski azartiskai gaisotnei, aizvadīts 33. "Elektrum" Vienības brauciens. Uzvaras sporta šosejas braucienā svinēja kaimiņvalstu pārstāvji, kamēr kalnu divriteņu un tautas šosejas braucienā triumfus guvu mūsu valsts braucēji. Retro Velo distances dalībnieku vidū bija arī Latvijas Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs, kurš arī deva starta šāvienu Tautas braucienam.

Vienības braucienā, kura pirmāsākumi meklējami aizvadītā gadsimta trīsdesmitajos gados, Valsts prezidentu loma bijusi ļoti nozīmīga. Lielā mērā pateicoties pēdējā brīvvalsts prezidenta Kārļa Ulmaņa iniciatīvai, tapa Vienības brauciens kā tautu vienojošs un veselību veicinošs pasākums. Arī pēc neatkarības atjaunošanas Latvijas Valsts prezidenti vairākkārt piedalījušies Vienības braucienos. Valsts prezidents pasākumā piedalīsies ne tikai kā viesis, bet arī kā dalībnieks, baudot skaisto Siguldā un tās apkārtnes dabu "Retro Velo" distancē.

PASAULES KAUSĀ BASKETBOLĀ LUKA BANKI PAR LATVIJAS IZLASI

"Izlasē ar ķīmiju un identitāti ir vienkāršāk. Visi nāk no vienas valsts, runā vienu valodu un izauguši vienā kultūrā. Manā pozīcijā ir svarīgi viņiem iedot savu stilu. Viņiem ir spēcīga piederības sajūta. Kad neko nezināju par Latvijas komandu, mācījos no iepriekšējiem treneriem un spēlētājiem, kuri bija pirms mums. Tas, kas mani padara priecīgu, ir tas, ka, ieejot basketbola zālē, uzreiz var pazīt Latvijas komandu."

LATVIJAS BASKETBOLISTU CĪŅU HRONOLOĢIJA PK

Pasaules kausā basketbolā noskaidrotas visas Top 16 dalībnieces. Pasaules kausā basketbolā Indonēzijā, Filipīnās un Japānā noskaidroja 16 komandas, kuras turpinās cīņu par medaļām:

I grupa: Dominikānas Republika, Itālija, Serbija un Puertoriko (Filipīnas)

L GRUPA		S	U	Z	GP	ZP	+/-	P
	Kanāda	4	3	1	389	282	+107	7
	Spānija	4	3	1	344	281	+63	7
	Brazīlija	4	3	1	336	297	+39	7
	Latvija	4	3	1	346	326	+20	7

J grupa: Lietuva, Melnkalne, ASV un Grieķija (Filipīnas)

K grupa: Vācija, Austrālija, Gruzija un Slovēnija (Japāna)

L grupa: Kanāda, Latvija, Spānija un Brazīlija (Indonēzija)

Top 16 posma komandām uz otro posmu nāk līdzīgi rezultāti no pirmā etapa. Katras grupas divas labākās komandas iekļūst ceturtdaļfinālā. Latvija pirmajā posmā zaudēja Kanādai, tāpēc otrajā etapā jāuzveic gan Spānija, gan Brazīlija, lai mūsējie iekļūtu ceturtdaļfinālā. Latvijas grupas divas spēcīgākās komandas ceturtdaļfinālā spēkosies ar kādu no K grupas izlasēm. Ceturtdaļfinālu spēles risināsies Filipīnās.

TOREADORI ATDŪRĀS PRET SPĪTĪGO VĒRSI

Laikam jau pēc spāņu korrida noteikumiem toreadoram vienmēr ir jāatstāj arēna kā uzvarētājam. Un spāņu basketbolisti staigāja ar neuzvaramo oreolu virs galvas – Pasaules kausa ieguvēji, Eiropas čempioni un, kaut arī viņu galvenais matadors Gatzols vairs arēnā neiznāk, šajā pasaules čempionātā bija visus uzvarējuši. Bija. Līdz pretī stājās spītīgais latviešu vērsis. Un tas, kaut arī ievainots, uz ceļiem nekrita. Nekrita uz ceļiem arī tad, kad nekrita grozā, arī tad, kad bija saņēmis divpadsmit dūrienus. Donkhihotiskā cīņā izturēja un uzvarēja! Elpu aizraujošā cīņā šoreiz noslēdzās bez *Vivat toreador!* Jo amfiteātri, prieka asaras noraušot, bezgala ticīgi skandēja "Mūsu zeme – Latvija!"

Latvija – Spānija 74-69

Latvijas basketbola izlase piektdien, 1. septembrī, spēra platu soli pretī Pasaules kausa ceturtdaļfinālam, otrā posma pirmajā spēlē sensacionāli ar 74:69 (17:16, 12:16, 18:26, 27:11) pieveicot pašreizējo planētas spēcīgāko komandu. Latvija ar šo uzvaru turpināja cīņu par dalību Parīzes olimpiskajās spēlēs, ko nodrošinās Eiropas divas labākās valstsvienības. Mūsu komandas rindās labu spēli aizvadīja Rodions Kurucs, kuram 13 punkti, astoņas atlekušās bumbas, divas rezultatīvas piespēles, trīs pārtvertas bumbas un pats galvenais – teicama spēle aizsardzībā visas spēles garumā. 16 punkti un ļoti svarīgs tālmetiens, Dāvja Bertāna

kontā. Spēli ļoti labi arī iesāka Artūrs Žagars, kuram divi efektīgi caurgājieni un labas piespēles. Pārlicinoši darbojās arī Rolands Šmits. Latvija ļoti daudz uzbrukumus noslēdza groza tuvumā, neļaujoties uz tālmetieniem. Pirmo ceturtdaļu mūsu basketbolisti noslēdza ar viena punkta pārsvaru – 17:16.

Otrā ceturksņa beigās daudz labāk padēvēs spāņiem, kuri veica 9-0 izrāvienu. Latvija uz to atbildēja ar četriem punktiem pēc kārtas, taču arī Spānija nepalika tukšā. Pārtraukumā abas komandas devās, Spānijai esot priekšā 32:29.

Latvija lieliski iesāka otro puslaiku, veicot 8-0 izrāvienu, izvirzoties vadībā ar piecu punktu pārsvaru. Taču Spāniju neveiksmīgais ceturtdaļsākums pārāk neietekmēja – pasaules čempioni ar augstu precizitāti realizēja savus tālmetienus un turējās līdz mūsu basketbolistiem. Trešās ceturtdaļas otrajā pusē Latvijas izlases spēles kvalitāte būtiski pazeminājās – ļoti daudz kļūdas uzbrukumā, kā arī nesaprašanās aizsardzībā noveda pie liela Spānijas izrāviena un pirms pēdējām desmit minūtēm spāņiem jau bija drošs pārsvars – 47:58. Latvija trešajā ceturtdaļā pieļāva septiņas kļūdas. Pēdējo ceturtdaļu ļoti labi iesāka Andrejs Gražulis, kurš guva piecus punktus pēc kārtas. Latvija lieliski spēlēja aizsardzībā un samazināja rezultāta starpību līdz 55:59. Lūzumu spēlē panāca Kristers Zoriks, kurš iemeta divus tālmetienus pēc kārtas un izlīdzināja rezultātu 61:61. Turpmākās minūtes pagāja sīvā un līdzīgā cīņā. Pie rezultāta 65:65 Dāvis Bertāns realizēja tālmetienu. Tam sekoja vairākas teicamas Latvijas darbības aizsardzībā, bet Rodions Kurucs pēc caurgājiena panāca "+5" mūsu labā. Spānijai mača beigās nācās apzināti pārkāpt noteikumus, un Latvija izšķirošos soda metienus izpildīja precīzi, svinot uzvaru ar rezultātu 74:69.

307_{Lv}

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PĀRDOD

Pārdod labiekārtotu 3-ist. dzīvokli Balvos, Kubuļu pag. ar visām mēbelēm. Līdzās bērnu dārzs, skola, veikali. Saulains, silts. Plaša virtuve. Daļēji remontēts. Cena 15000 eur. Maksāt var pa daļām. Vairāk info pa tālruni. Tāl. 27300672.

LATVIJAS LIKTENIS SAVĀS ROKĀS: BRAZĪLIJA PĀRSTEIDZOŠI UZVAR KANĀDU

Brazīlijas vīriešu basketbola izlase Pasaules kausa finālturnīrā izcīnīja uzvaru pār Kanādu ar 69:65 (16:13, 11:24, 18:15, 24:13) un L grupā kopā ar Latviju un Spāniju ir sakrājusi pa trim uzvarām, visām vienībām saglabājot cerības uz iekļūšanu pasaules astoņu labāko komandu skaitā.

Līdz ar to L grupā pirms pēdējās kārtas izveidojās situācija – pēdējo spēļu uzvarētājas iekļūst 1/4 finālā. Tādējādi Latvijas-Brazīlijas un Spānijas-Kanādas spēļu uzvarētājas nodrošinās vietu ceturtdaļfinālā.

Pasaules kausa finālturnīrā tiek noskaidrotas septiņas Parīzes olimpisko spēļu turnīra dalībnieces, kā arī vēl 19 valstsvienības, kuras kopā ar piecu reģionu priekškvalifikācijas sacensību uzvarētājam nākamvasar cīnīsies par pēdējām četrām ceļazīmēm uz olimpiskajām spēlēm.

MŪSU SAPŅU KOMANDAS CEĻJUMS TURPINĀS!

Latvija= Brazīlija 104:84

Savus komandas biedrus emocionāli novērtēja tās kapteinis Dairis Bertāns, kurš traumas dēļ uz laukuma doties nevar: "Jūs paši redzat. Man nav, ko teikt, te viss ir skaidrs. Balss ir cietusi, jo nespēleju, tāpēc uz soliņa vairāk jābļautās. Šitie džeki visi spēlē, atstāj laukumā sirdi un dvēseli par Latviju. To ļoti labi varēja redzēt [līdzšinējās spēlēs]. Ar maksimālu atdevi katrā spēlē. Tas ir tas, kas mūs atšķir no pretiniekiem," sacīja Bertāns.

Latvijas basketbola izlase svētdien, 3. septembrī, Džakartā paveica šķietami neticamo un iekļuva Pasaules kausa ceturtdaļfinālā, izšķirošajā mačā ar 104:84 (22:20, 23:22, 36:21, 21:23) pārlicinoši pieveicot Brazīliju.

Teicamu spēli mūsu komandas rindās aizvadīja Andrejs Gražulis,

lis, kurš dominēja abos laukuma galos – 24 punkti, trīs atlekušās bumbas, piecas rezultatīvas piespēles un divi bloki. Ar 17 punktiem izcēlās Artūrs Žagars, bet 14 pievienoja Dāvis Bertāns. Latvija šajā spēlē realizēja 16 tālmetienus. Spēles sākums bija līdzīgs. Latvija divreiz ieguva ap desmit punktu pārsvaru, bet pretinieks to ātri likvidēja. Mūsējie ļoti efektīvi darbojās aizsardzībā un, demonstrējot ļoti kvalitatīvu spēli, uzbrukumā tika pie labiem metieniem groza tuvumā. Pēc pirmās ceturtdaļas Latvija atradās vadībā ar rezultātu 22:20, jo pēdējās ceturksņa sekundēs ļoti sarežģītu tālmetienu realizēja Artūrs Kurucs. Brazīlija otrās ceturtdaļas vidū bija sadeldējusi deficītu un arī izlīdzinājusi rezultātu. Pateicoties Dāvja Bertāna tālmetienam, puslaika pārtraukumā mūsu basketbolisti devās ar nelielu pārsvaru – 45:42. Otrā puslaika teicami iesāka Artūrs Žagars, kurš Latvijas labā guva desmit punktus pēc kārtas, tostarp realizēja divus tālmetienus. Kad Brazīlija bija nedaudz atguvusies, divus svarīgus tālmetienus trāpīja Dāvis Bertāns. Tā bija daļa no plašāka izrāviena, kas mūsējiem ļāva panākt "+14". Latvija uzbrukumā darbojās ļoti pārlicinoši un pēc trešās ceturtdaļas bija vadībā ar rezultātu 81:63. Šajā spēles ceturksnī Latvijas izlase guva 36 punktus. Spēles pēdējās desmit minūtes Latvija aizvadīja ļoti pārlicinoši, turpinot trāpīt tālmetienus un lieliski darbojoties aizsardzībā. Mūsējie tika pie pārlicinošas uzvaras ar rezultātu 104:84.

Labāko astoņniekā iekļuvušās izlases par medaļām spēkosies "SM Mall of Asia" arēnā. Latvijas izlase Pasaules kausu turpinās trešdien, 6. septembrī, kad ceturtdaļfinālā tiksies ar līdz šim nezaudējušo Vāciju.

Ziņas apkopojā
Andris Kļaviņš

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evaņģēliskās draudzes dievkalpojumi un pasākumi: 10. septembrī plkst. 13: dievkalpojums ar kafijas galdu un draudzes gada kopsapulci. **24. septembrī** plkst. 13: dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu. **8. oktobrī** plkst. 13: Pļaujas svētku dievkalpojums ar kafijas galdu un svētdienas skolu.

VĀCIJA

Svētā Ludviķa baznīcā (Sankt Ludwigskirche), Wredestraße un Bismarckstraße krustojumā, Ludvigshāfenā, nākamais dievkalpojums paredzēts **12. novembrī**. (No viņa pilnības mēs visi esam dabūjuši žēlastību un atkal žēlastību. Jņ 1:16)

Esslingenā, Dienvidus baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, paredzēts dievkalpojums ar **Lukas Schroda** kristībām svētdien, **17. septembrī**, plkst. 15, ar sekojošu pakavēšanas draudzes telpās. Māc. Elmārs Ernsts Rozītis, pie ērģelēm Ieva Sarja.

ZVIEDRIJA

Stokholmas latviešu ev. lut. draudze, Somu baznīcā, Slottsbacken 2 b, Gamla stan, 17. septembrī plkst 15 Pļaujas svētku dievkalpojums. Dievkalpojumu vadīs draudzes mācītājs Dr. Normunds Kamergrauzis. Pie ērģelēm Rūta Baumgarts. Mūzikāli kuplīnās Kristīne Botros. Pēc dievkalpojuma – kafijas galds ar neatņemamo rudens loteriju. Lūdzam paņemt līdz kādu loterijas ziedojuma dāvanu. Visi sirsniņi aicināti!